

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

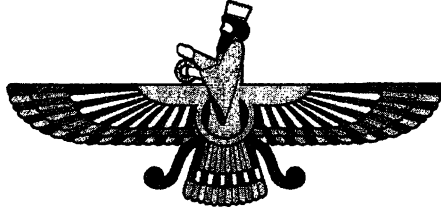
21. BASKI

İRAN MASALLARI

ON DervİŞ BİR KİLİMDE UYURKEN,
İKİ PADİŞAH BİR DÜNYAYA SİĞMAZ.

ÇEVİRİ: SERVİN SARİYER

İRAN MASALLARI

ON DERVİŞ BİR KİLİMDE UYURKEN,
İKİ PADİŞAH BİR DÜNYAYA SİĞMAZ.

ÇEVİRİ: SERVİN SARİYER

© KARAKARGA YAYINLARI 57

Dünya Masalları Serisi - 1

*Her hakkı saklıdır. Bu eserin aynen ya da özet olarak hiçbir bölümü,
elif hakkı sahibinin yazılı izni alınmadan kullanılamaz.*

İRAN MASALLARI

Çeviri: Servin Sarıyer

Genel Yayın Yönetmeni: M. K. Perker

Editör: Başak Tan

Seri Editörü: Mesud Ata

Görsel Yönetmen: Sedat Gösterikli

Reklam ve Tanıtım Müdürü: Bilgen Ülgen

1. Baskı: Haziran 2017	11-12. Baskı: Ocak 2018
2. Baskı: Temmuz 2017	13-14. Baskı: Ocak 2018
3. Baskı: Ağustos 2017	14-15. Baskı: Mayıs 2018
4-5. Baskı: Eylül 2017	16-17. Baskı: Mayıs 2018
6. Baskı: Ekim 2017	18-19. Baskı: Ağustos 2018
7-8. Baskı: Kasım 2017	20-21. Baskı: Kasım 2018
9-10. Baskı: Aralık 2017	

ISBN: 978-605-9670-59-3

İmtiyaz Sahipleri: Yelda Cumalıoğlu, M. K. Perker
Karakarga Yayınları, Destek Yayınları'nı altı kuruluştur.

Yayıncı Sertifika No: 13226

Adres: Abdi İpekçi Cad. No 31/5

Nişantaşı / İstanbul

Tel: (0 212) 252 22 42

Fax: (0 212) 252 22 43

🌐 karakarga.com

✉ info@karakarga.com

📌 karakargayayinlari

📺 karakargayayinlari

🐦 karakargayayin

Baskı: Deniz Matbaa Mücellit

Adres: Maltepe Mahallesi Hastane Yolu, Sokak No 1/7-B

Zeytinburnu - İstanbul

Tel: 0 212 613 30 06

Matbaa Sertifika No: 40200

İçindekiler

Önsöz	7
Sabuncunun Oğlu	11
Kedi ile Fare	23
Kralın Hazinesi	35
Kral ile Balıkçı	47
Rüstem'in Yedi Badiresi	53
Aç Adamın İnancı	65
Akıllı Tavşan	69
Deveye Binen Tilki	75
Çiftçinin Oğlu ile Sihirbaz	83
Yıldız Falcısı Ayakkabıcı Ahmed	101
Emin ve Gulyabani	123
Nuşirevan'ın Mezarı	135

ÖNSÖZ

Çeşitliliğiyle zengin, karmaşık ve büyülu bir kültürel yapıyı binlerce yıl boyunca korumayı başarmış İran topraklarında, eski efsaneleri gelecek kuşaklara aktaran kişilere Dihkân denirdi. Bir Dihkân, hikâyelerini belirli durumlar ve olaylar karşısında anlatarak kıssadan hisseler çıkartmakla kalmaz, güncelliğini koruyan mevzuları geçmişin birikimine atfetmiş olurdu. Derler ki, o koskoca Firdevsi, dünyaca ünlü savaş mesnevisi *Şâhname*'yi yazmak için, ömrü boyunca Dihkân Dihkân dolaşmış.

İşte bu hikâyeler yeniden yorumlanmış ya da bambaşka kurgulara adapte edilmiş halleriyle, zamanla bütün yeryüzünü dolaştı. Çağdaş edebiyatın fantastik unsurları bile varlığını büyük ölçüde, genellikle erdem ve bilgelik üzerine kurulu bu yalın anlatımlara borçlu. Yine de, Firdevsi ya da Ömer Hayyam gibi saygıdeğer birkaç istisna dışında İran edebiyatına yönelik belirgin bir ilgi yok. Oryantalistler bile bilinen birkaç isimden fazlasına ulaşma gereği görmüyorlar. *Şâhname* ya da Rubaiyat, hala tek başlarına popüler edebiyatı besleyebilecek kadar zengin.

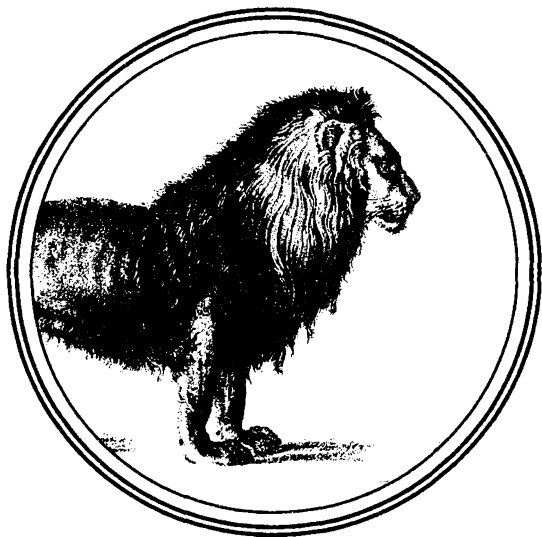
Bu kitapta da, sözlü geleneğe dayalı İran edebiyatı dendiğinde akla gelebilecek belki de ilk isim olan Zal Destan oğlu Komutan Rüstem'in de bir hikayesi var elbette. Bununla birlikte tüm hikâyeler, İran'daki değişik inanç ve kültürlerin bin yıllar içinde nasıl iç içe geçtiğini, birbirine dolandığını ve ortaya biricik, özgün bir yaşayış çıkardığını gösterebilmek için seçildi. Budizm, Hinduizm, İslam, Zerdüştlük, mertlik, namertlik, zenginlik, yoksulluk... Güzellemeleri ve yermeleriyle bir kıssa seçkisi, berrak anlatıma dokunulmadan aktarılmaya çalışıldı.

Aç Adamın İnancı, Akıllı Tavşan, Çiftçinin Oğlu ile Sihirbaz, Deveye Binen Tilki ve Kralın Hazinesi ve editör Cyrus Safdari tarafından derlenmiş, Pers mitolojisine örnek hikâyeler.

Arap, Pers, Hint ve Kalmuk köklerinden gelen *Ayakkabıcı Ahmed, Emin ve Gülyabani, Rüstem'in Yedi Badiresi ve Nuşirevan'ın Mezarı* hikâyeleri ise 1891-1905 yılları arasında W.W. Gibbins şirketi tarafından *Halk Kültürü ve Efsaneler* adıyla derleyen yazarın ismi olmaksızın, anonim olarak basılmış, C.J.T. kısaltmasından bu yazarın Charles John Tibbitts olduğu anlaşılmıştı. *Doğu Mitleri ve Efsaneleri* adıyla yeniden basılan bu hikâyeler de, İslam, Hinduizm, Zerdüştlük öğeleri barındırıyor.

Çölün Yaşlı Adamı, inancı İran'da hala devam eden bir mit olarak *Sabuncunun Oğlu* hikâyesinin popülerliğini açıklamaktadır. Ancak *Kedi ile Fare* öyküsü muhtemelen içlerinde en popüler olanıdır. İkisi de İran'da, çocuklara anlatılan hikâyeler ve Philadelphia Henry Altemus yayınevi tarafından 1906 yılında yayımlanan, *Kedi ile Fare – İran Masalları* adlı kitaptan seçildiler.

Başak Tan
Editör

SABUNCUNUN OĞLU

Bir zamanlar, altın kubbeli camisi İran'ın medarı iftiharî olan hac şehri, kutsal kent Meşhed'de, Abdullah adında fakir ama saygıdeğer bir adam yaşarmış. Abdullah, sabun satarak zar zor geçinmeye çalışmış.

Bu adam güneşin doğuşundan batışına kadar bütün gün şehirde bir aşağı bir yukarı dolaşarak şöyle bağırmış: “Kardeşlerim, gelin saf sabunun dan alın. Herkes bilir ki şehirde bundan iyisi yoktur. Konuşabilseler bebekler bile aynısını söylerler.”

Yine de, yakından bakınca sattıklarının sabun olduğu hiç belli olmazmış; sabunlar siyah ve b-
ykmş, daha çok oduna benzermiş. Eğer talihsiz
bir hacı bu sabunu eline yüzüne sürecek olursa,
cildi ateş gibi yanarmış. Bu çok sık olmazmış ama
İran'daki insanlar ellerine, yüzlerine ya da kıya-
fetlerine çok sabun srmezlermiş, tencere tava yı-
kamak için de kum kullanırlarmış. Bu yüzden de
zavallı Abdullah çoğu gün kendisi ve küçük oğlu
Ahmed için ekmek alacak kadar sabun satamaz-
mış.

Böyle günlerde Abdullah, kerpiçten yapılmış
bir harabe olan evinde üzüntüden ağlar, oğlunun
açlıktan ağlamasını sakladığını görmemek için el-
leriyle yüzünü kapatarmış.

On yaşındaki küçük oğlu ise, babasını şöyle
söyleyerek rahatlatarmış: "İnşallah, yarın geçen
haftalarda sattığından daha fazla sabun satarsın."
Babası, oğlunun aydınlık yüzüne bakarak cesaret
bulur, böyle olması için dua edermiş.

Ama günler geçmiş ve her şey daha da kötüye
gitmiş. Günlerden bir gün Ahmed'in başına bir
şey gelmiş. Çok sıcak bir havada okula giderken,
ana caddenin merkezine kadar nehir kenarı bo-

yunca uzanan büyük çınar ağaçlarının altında gölgelenmek istemiş.

Kadınlar burada testilerini suyla dolduruyor, çamaşır yıkıyorlarmış; bir kervandaki develer su içiyorlarmış, eşekler suyun içinde yuvarlanarak neşeyle oynuyorlarmış ve birkaç boyacı da suda boyalı dalgalar çıkararak yeni boyanmış elbisele-
rin suyunu sıkıyormuş.

Ahmed onlara bakmak için durduğunda, zincire bağlı bir aslanla bir derviş görmüş ve arkasından garip şapkalı ve mantolu bir kalabalık şöyle bağırarak geçmiş.

“Krala yol açın! Yüzlerinizi duvara dönün!” Ve büyük kral görünmüş, güzel bir Arap atının üzerindeymiş, etrafında askerleri varmış. Daha sonra dört katırın sırtında bir tahtirevan geçmiş.

Ahmed’in tam karşısında durmuşlar ve tahtirevandan Meşhed gümüşlerine bakmak isteyen peçeli bir kadın inmiş. Daha dükkâna ulaşamadan, halk arasında bir kargaşa çıkmış. Aslan zincirini kırmış ve oraya buraya zıplamaya, etraftaki şeyleri parçalamaya, insanları yerlere yıkmaya başlamış. Kadınlar bayılmış, erkekler kaçmış, küçük çocuklar oldukları yerde kalakalmış ve kor-

kuyla bağırılmışlar, bazıları nehre atlamış, korkmuş atlar delice kalabalığa doğru koşmaya başlamışlar. Herkes korku ve şaşkınlık içindeymiş.

Daha sonra aslan bir kükremeyle prensesin üzerine atlamış ve onu yere devirmiş ancak aslan prensesi parçalamadan önce Ahmed ileri atılmış, bir demircinin dükkânından ucu kızgın bir demir parçası kapmış ve hızlıca aslanın suratına vurmuş. Acı ve öfkeyle inleyen aslan prensesi bırakmış, her yeri kırıp dökerek pazara dalmış.

Prensес sakınleşir sakınleşmez Ahmed'den yanına gelmesini istemiş, peçesini kaldırmış ve ona çok cesur bir çocuk olduğunu söylemiş Hizmetkârlarından birine, Ahmed'e bir kese altın vermesini emretmiş. Ahmed daha önce hiç bu kadar güzel bir kadın görmemiş, şaşkınlıkla bakakalmış ve daha teşekkür bile edemediьen kafilе geçip gitmiş.

Ama bu para harcanıp biter bitmez, Ahmed ve babası yeniden darlığa düşmüşler. Yahudi bir seyyar satıcı, daha önce onlara başkentte ticaretin ne kadar kazançlı olduğunu anlattığı için bu şehre gitmeye karar vermişler, ancak yol uzun ve tehlikelerle doluymuş. Ahmed; "Büyük bir şehrin kalbinde ölmektense, çölde ölmek daha iyidir." demiş.

Böylece yolculuklarına başlamışlar; bazen dağların arasındaki rüzgârlı patikaları tırmanmışlar, bazen boydan boya bir çölü geçmişler, yürümekten ayakları şişmiş ve bitap düşmüşler, çoğu zaman aç ve susuzlarmış, bu büyük hac yolunda mesken tutan hırsızların eline düşme fikri akıllarından bir an olsun çıkmıyormuş.

Sıcak havadan ve zalim hırsızlardan kaçınmak için geceleri yolculuk yapmışlar. Ay yüzünden etrafta beliren her gölgede bir hırsız ya da onun büyük atını gördüklerini düşünmüşler. Gün boyunca yol kenarındaki hanlarda konaklanmışlar ve Ahmed'in yardım etmesi karşılığında katırcılar onlara bir avuç pirinç ya da ekmek, bazen de kuru meyveler vermişler. Böylece aç kalmaktan kurtulmuşlar.

Bir gece, Tuz Nehri'ni geçecekleri köprüyü ararken, gökyüzü birdenbire bulutlarla kaplanmış, sağanak başlamış ve nehir kısa süre içinde taşmış. Oturup beklemekten başka yapacak bir şey yokmuş. Sert rüzgâr onları örselemiş, yağmurdan sıırıslam olmuşlar; yollarını kaybetmiş, vahşi hayvanların insafına kalmışlar. Bir an, rüzgâr biraz dindiğinde, karanlıktan bir inilti gelmiş. "Sakın

kıpırdama oğlum,” demiş babası Ahmed’e, “Çölün Yaşlı Adamı geldi.”

Ahmed daha önce Çölün Yaşlı Adamını hiç duymamış, bu yüzden de korkmamış ve babasının uyarısına rağmen ayağa kalkıp iniltilerin geldiği tarafa gitmiş. Oraya vardığında bulutların arkasından ay, yüzünü göstermiş. Ahmed kumların üstünde yatan yaşlı bir derviş görmüş. Omuzlarına bir leopar derisi sarılıymış; yanında keskin çiviler saplanmış uzun bir baston ve içinde sadakalar topladığı balkabağı kabuğundan bir kâse varmış.

Ahmed’i gören adam “Peygamber aşkına,” diye inlemiş, “bana bir yudum su ver.” Ahmed matarasını nehirden doldurarak adama su vermiş, ama bu su biraz tuzluymuş.

Su dervişi kendine getirmiş ve demiş ki; “Ben derviş Ali, İran’da beni tanırılar. İki ay önce Meşhed’e gitmek için Mazenderan’dan yola çıktım. Ama dün ateşlendim. Bu üçüncü ateşli hastalığım, biliyorsun, ölümcüldür. Bu karanlık saatte, ölümün gölgesinin vadisinden geçerken benimle kal oğlum. Ruhum ölüm köprüsünü geçtiğinde, boynumdaki şu küçük deri keseyi al. İçinde minik bir bardak var, kristalden. Eğer doğru kullanırsan

sana çok fazla güç ve zenginlik verir. Her sabah uyandığında, bu bardağa bir damla saf su koy ve dikkatle içine bak. Senin ya da sevdiklerinin yoluna çıkacak bir tehlike varsa, burada görünecektir. Ve eğer...”

Çölün Yaşlı Adamı sözlerini tamamlayamamış çünkü daha fazla gücü kalmamış, kafası geriye düşmüş ve dünyaya gözlerini yummuş. Ahmed, dervişin dediği gibi keseyi ve güzel kristal bardağı bulmuş, geri dönüp olanları babasına anlatmış.

Ahmed günlerce dervişin ona anlattıklarını yapmış ama kristal bardakta hiçbir şey görememiş ve sonunda saf suya bakmayı bırakmış.

Korkunç bir kum fırtınasına yakalandıkları bir gün, göz alabildiğine uzanan çölde hızlı bir rüzgâr esmiş, gökyüzü ve güneş görünmez olmuş, hava tozla dolmuş, küçük çakıl taşları onları acıdan ağlatana kadar vücutlarını kesip geçmiş. Sığınacak hiçbir yer yokmuş.

Korku ve acıyla oraya buraya koşturmuşlar, saatlerce süren ıstıraptan sonra fırtına dinmiş ama birbirlerini görememişler. Acımasız çölde kaybolmuşlar, yemekleri, daha kötüsü suları da yokmuş. Umutsuzluk içindeki Ahmed yoldan sapmış. Rü-

yadaymış gibi yürümeye devam etmiş. Zaman zaman taşlara ve çalılara takılarak düşmüş ama yine de yoluna devam etmiş. Bir zaman sonra artık ilerleyecek takati kalmamış ve yere yatıp ölmeyi beklemiş.

Uzun süre uyuduktan sonra, birinin onu omuzlarından sarsmasıyla uyanmış. Gözlerini açtığında gülümseyen yaşlı bir adam görmüş. Adam “Ne oldu, küçük Ahmed, Sabuncu Abdullah’ın oğlu? Beni tanımıyor musun? Amcanım ben. Yolunu kaybettin diye ağlama. Gel, elimi tut da babanı bulalım.” demiş.

Ahmed, amcası olan bu adamı niye daha önce hiç görmediğini ya da babasının *bu amcasından* neden hiç bahsetmediğini anlamamış; ama yaşlı adamın elini tutmuş ve beraber yola çıkmışlar. *Uzun süre yürümüşler ama Ahmed’in babasından hiçbir iz bulamamışlar.* Ahmed oturup ağlamaya başlamış ve: “Çok yoruldu, daha ileri gidemem.” demiş. Yaşlı adam; “Uyu oğlum, ben nöbet beklerim.” diyerek Ahmed’i teselli etmiş.

Ahmed gözlerini kapatırken, yaşlı adam arkasını dönmüş ve Ahmed adamın bacaklarının koyunlarıinki gibi olduğunu görmüş. “Gulyabani!

Gulyabani!” diye haykırmış ve bayılmış. O zaman bu uğursuz canavar, kanını emmek için Ahmed’in ceketini açmaya başlamış. Ancak çocuğun ılıına başka bir yerden karşılık gelmiş, daha sonra genç ve güzel bir kadın belirmiş, çantasında altın ve gümüşten yapılma bir kolye taşıyormuş. Kolyeyi göz ucuyla gören yaşlı adam dağların yaban koyunlarından daha hızlı bir şekilde kaçıp gitmiş, çünkü metaller onun kötölük yapma gücünü elinden alıyormuş.

Bu genç ve güzel kadın tabi ki Ahmed’in Meşhed’de hayatını kurtardığı prensesmiş. Babası olan kral hac yolculuğundan dönüyormuş ve prenses uşaklarını korkutmak için kaçıp yoldan ayrılmış, böylece Ahmed’i bulmuş. Prensesin ricası üzerine Ahmed, kralın kaflesine katılmış ve ertesi gün buldukları babasıyla birlikte başkente doğru yola çıkmışlar.

Başkente üç günlük mesafede, Kazvin dağları yakınında Dağların Yaşlı Adamı ya da daha çok bilinen adıyla Haşhaşı Kralı ve müritleri yaşarmış. Bu adam o kadar güçlüymüş ki, ağzından çıkan tek bir kelimeyle müritleri, kendilerini yalçın kayalıklardan vadilere atar, paramparça olurlarmış.

O istediği zaman, ne kadar büyük olursa olsun bir kişi yi öldürmek için dünyanın en ücra köşelerine gidebilirlermiş.

İran kralının kendisini ve kabilesini bozguna uğratmak için bir ordu topladığını öğrendiğinde, bu adam çok sinirlenmiş ve müritlerinden birine; “Git, kurtar beni şu İran kralından!” demiş. Mürit yanına ekmek, su ve keskin bir hançer alıp yola koyulmuş.

Ahmed, artık her sabah Çölün Yaşlı Adamından aldığı kristal bardağa bir damla saf su koyup bakıyormuş. Bir sabah su damlacığında kralı uyurken görmüş. Kralın başında, elindeki hançeri ona saplamak üzere olan bir hırsız duruyormuş. Kralın huzuruna koşan Ahmed, tehlikeyi haber vermiş ama muhafızlarına güvenen kral buna gülüp geçmiş.

Yine de Ahmed nöbet tutmaya karar vermiş. Karanlık çökmüş, muhafızlar uyumuş. Saray sessizmiş. Saatler geçmiş ve Ahmed beklemekten yorulmaya başlamış. Derken karanlığın içinde bir gölgenin, sarayda, kralın yattığı yere doğru süründüğünü görmüş. Gölge hiç ses çıkarmadan kralın odasının eşiğine kadar gelmiş. Ahmed adamın

üzerine atlamış, aynı zamanda da bağırarak muhafızları uyandırmış. Bütün saray ayağa kalkmış ve katil yakalanmış.

Elçisi geri dönmediğinde, Dağların Yaşlı Adamı ikinci bir elçi göndermiş. Sonra üçüncü bir elçi daha göndermiş ve hiçbiri geri dönmeyince, en cesur ve becerikli adamını göndermek zorunda kalmış; ama Ahmed'in kristal bardağı sayesinde, kralı öldürmek için yaptığı bütün girişimler başarısız olmuş.

Daha sonra kral Ahmed'i çağırtmış ve ona demiş ki: "Ne dilersen dile benden, her istediğin senindir."

Kralın huzurunda tir tir titreyen Ahmed cevap vermiş: "Bu köleniz ne servet ister ne de güç; sadece kızınızla evlenmek ister."

"Eğer kızım da seni seviyorsa, öyle olsun." diye cevap vermiş kral.

Kralın kızı da Ahmed'i seviyormuş; evlenmişler ve Ahmed de kralın baş veziri olmuş.

KEDİ İLE FARE

Göklerden gelen bilgilere göre, İran'ın Kerman şehrinde bir zamanlar ejderhaya benzer bir kedi yaşarmış. Keskin gözlü bu kedi bir aslan gibi avlanırmış ve bu kedinin insanı hayran bırakan gözleri, uzun bıyıkları ve sivri dişleri varmış. Vücudu davul gibi gergin, tüyleri gelincik derisi gibi güzelmiş.

Ne yeni evlenmiş gelinler ne de misafirlerinin mutlu yüzlerini gören misafirperver ev sahipleri... Bu kediden daha mutlusu yokmuş. Bu kedi dostlarının arasında yaşarmış; en yakın arkadaşları saplı

tencere, bardak, avludaki sütlük ve örtüsü serilmiş yemek masasıymış.

Bir gün şarap mahzeninin açık olduğunu gören kedi, bir fare yakalamak umuduyla neşeyle mahzene dalmış ve bir şarap şişesinin arkasına saklanmış. O anda duvardaki delikten koşarak bir fare çıkmış, çabucak şişeye tırmanmış, kafasını sokmuş ve o kadar hızlı, o kadar çok şarap içmiş ki, oracıkta sarhoş olmuş. Komik komik konuşmaya başlamış ve bir aslan kadar cesur olduğunu sanmış.

“Nerede o kedi?” diye bağırmış fare, “Bıktım artık o kediden. Gelsin de savaştaymış gibi koparivereyim kafasını. Karşımda kedi göreçeğime köpek göreyim daha iyi.”

Bunu duyan kedi öfkeyle dişlerini sıkmış. Gözün bile göremeyeceği bir hızla yerinden fırlamış, fareyi pençeleriyle yakalamış ve “Seni küçük fare, hadi koparsana kafamı şimdi!” demiş.

“Hizmetinizdeyim,” diye yanıtlamış fare; “günahımı bağışlayın. Sarhoş olmuşum. Kölenizim; kulağı delik, sırtı boyunduruklu kölenizim.”

“Amma çok yalan söyledin.” diye yanıtlamış kedi. “Senin kadar yalancısını hayatımda görmedim. Dediklerinin hepsini duydum, şimdi günahı-

nın cezasını canınla ödeyeceksin. Ölü köpeklerden daha ölü yapacağım seni.”

Böylece kedi fareyi öldürüp yemiş; ama daha sonra, yaptığından pişman olmuş, camiye koşmuş, ellerine su döküp inananların namaz saatinde yaptığı gibi abdest almış.

Sonra İranlıların kutsal kitabındaki güzel ayeti Allah’a okumaya başlamış; bu vesileyle tövbe etmiş:

“Pişman oldum, bir daha hiçbir farenin etini dişlerimle parçalamayacağım. Fakirlere sadaka vereceğim. Günahımı bağışla büyük bağışlayıcı, sana geldim, acıyla diz çöktüm.”

Bunu o kadar içten, o kadar çok tekrarlamış ki, kendisi de yürekten inanmış ve üzüntüden ağlamış.

O sırada minberin arkasında küçük bir fare varmış, kedinin ettiği yemini duyunca bu güzel ama şaşırtıcı haberi hemen diğer farelere taşımış. Kedinin nasıl gerçek bir Müslüman olduğunu, onun camide nasıl ağlayıp sızladığını nefes bile almadan anlatmış ve kedinin;

“Ah, dünyaların yaratıcısı, günah işledim, günahımı bağışla!” diye yakardığını anlatmış. Sonra

fare, elinde bir tespih bile tutan bu kedinin gerçekten pişman olduğunu söylemiş.

Bu heyecanlı haberi duyan fareler çok sevinmiş, cümbüş yapmışlar. Her biri köyün ileri gelenlerinden olan yedi fare ayağa kalkmış ve kedinin sonunda gerçek inananların arasına katılmasına şükretmişler.

Fareler “Yaşasın! Yaşasın!” diye bağırıp dans etmişler, neşeyle kırmızı ve beyaz şarap içmişler. İki tanesi zilleri çalıyor, iki tanesi ellerinde çalparalarla oynuyor, iki tanesi şarkı söylüyormuş. Bir tanesi, üstünde güzel yemekler olan bir tepsiyi sırtında taşıyor, herkes tepside yemek yiyormuş; bazıları nargile içiyor, bazıları palyaçoluk yapıyor, diğerleri çalgılarını çalıyor.

Bu eğlencelerden birkaç gün sonra farelerin kralı, tüm fareleri toplayıp; “Dostlarım, herkes kediye değerli hediyeler getirsin!” demiş. Fareler etrafa dağılıp kedi için hediyeler aramaya başlamışlar, kısa süre sonra her biri, ellerinde krallara yakışır hediyelerle geri dönmüşler.

İçlerinden bir tanesi bir şişe şarap, diğeri ise bir tabak üzüm getirmiş; diğerleri ellerinde tuzlu fıstıklar, kavun çekirdekleri, peynir kalıpları, çubuk-

lu şekerler, Antep fıstıkları, küçük pastalar, limon suları, Hint eşarpları, şapkalar, şallar ve birçok hediye ile geri dönmüşler.

Fareler hediyelerini dikkatlice kedilerin kralına getirmişler. Kralın huzurunda saygıyla, alınları yerlere değene kadar eğilmiş ve onu selamlamışlar:

“Ah, efendim, kurtarıcımız, size değerli hediyeler getirdik. Lütfen kabul buyurun.” demişler.

Kedi kendi kendine, “İnançlı bir Müslüman olduğum için ödüllendirildim. Çok aç kaldım ama bugün bana bu nimetler geldi. Ne zamandır orucumu bozmadım. Belli ki Allah benden memnun.” diye düşünmüş.

Kedi daha sonra farelere dönmüş, onlara “dostlarım” diye hitap etmiş ve daha yakına gelmelerini söylemiş. Fareler titreyerek yaklaşmışlar. O kadar korkmuşlar ki ne yaptıklarını anlamamışlar bile. Yaklaştıklarında ise kedi aniden üzerlerine atlamış.

Kedi, köyün ileri gelen farelerinden beş tanesini yakalamış; iki tanesini ön pençeleriyle, iki tanesini arka pençeleriyle, bir tanesini de ağızla. Diğer fareler hayatlarını zor kurtarmışlar.

Fareler öldürülen kardeşlerinden birini getirerek kötü haberi diğer farelere taşımışlar: “Ne duruyor-

sunuz, fareler? Kafalarınızı toza bulayın, yas tutun, zalim kedi masum yoldaşlarımızdan beşini dişleriyle, pençeleriyle yakalayıp öldürdü!” demişler.

Fareler beş gün boyunca yas kıyafetleri giymiş, başlarını toza bulamışlar. Daha sonra kendi aralarında “Gidip kralımıza farelerin başına gelen bu felaketi anlatmalıyız. Bu musibeti haber vermeliyiz.” diye konuşmuşlar.

Bunun üzerine hepsi ayağa kalkmış, acıyla yola çıkmışlar. İçlerinden biri boğuk sesli davulu, biri ağır ağır çanı çalıyormuş; hepsinin boynunda örtüler varmış, gözyaşları bıyıklarından aşağı süzülüyormuş.

Oraya vardıklarında kral tahtında oturuyormuş, fareler saygılarını sunarak demişler ki: “Efendimiz, biz sizin kullarınızız. Kedi, Hazreti Muhammed’in yoluna girince bize zalimlik etti. Daha önce şenede ancak birimizi yakalamak isterdi, şimdi Müslüman olduğundan beri iştahı o kadar artmış ki, beşimizle ancak doyabildi.”

Bunun üzerine kral o kadar büyük bir öfkeye kapılmış ki, kaynayan bir tencereye dönmüş adeta. Ama fare heyetine karşı çok nazik konuşmuş, onları misafirleri olarak ağırlamış ve “Kediye öyle

bir ceza vereceğim ki, bütün dünyaya haberi yayılacak.” diye yemin etmiş.

Farelerin acısını gören kral, ölen farenin görkemli bir törenle gömülmesini emretmiş. Ölen fare sanki kraliyet ailesindenmiş gibi bir hafta boyunca ağıtlar yakılmış; lezzetli şekerlemeler hazırlanmış, bunları sepetlere koyup yaşlı gözlerle mezara taşımışlar.

Cenazeden sonra kral, ordusunun belli bir günde, şehrin etrafında alabildiğine uzanan büyük kumlu ovalarda toplanmasını emretmiş. Daha sonra onlara şöyle demiş:

“Askerlerim, yiğitlerim! Kedi, vatandaşlarımızı kötü davrandı. O bir kâfir ve kötü kalpli, doğuştan vahşi. Kerman şehrine gidip onunla savaşmalıyız.”

Böylece üç yüz otuz bin fare kılıçlarıyla, silahlarıyla, mızraklarıyla, ellerinde cesurca dalgalanan bayrakları ve sancaklarıyla yola çıkmışlar. Çölden geçmekte olan bir Arap, kendini hızla ilerleyen bir devenin üzerinde uzun bir direk ile dengede tutarak, bu büyük ordunun geçişini izlemiş ve o kadar şaşırmış ki, dengesini kaybedip düşmüş. Farelerin birkaç alayı, adamın düşüşü yüzünden

yerlerinden sıçramışlar, ama hiçbir şey onları korutmamış, yollarına devam etmişler.

Ordu savaşa hazır olduğunda, kral tekrar konuşmuş: “Yiğitlerim, kediye bir elçi göndermeliyiz, yetenekli, tedbirli, güzel konuşan bir elçi olmalı bu.” Farelerin hepsi bir ağızdan bağırılmışlar: “Kralın emri yerine gelecek! Başımızın üstüne.”

Bilgili ve konuşmasını iyi bilen bir fare varmış, bir köyün yöneticisiymiş. Kral bu farenin Kerman şehrindeki kediye elçi olarak gitmesini emretmiş. Daha adı kralın ağzından çıkmadan, bu fare en öne fırlamış ve çöl rüzgârı gibi hızla yola çıkmış, kedinin önünde cesurca dikilmiş ve demiş ki:

“Buraya farelerin kralının elçisi olarak geldim, acı ve yorgunluktan belim büküldü. Şunu bil ki, efendim sana savaş açmaya kararlı, buraya orduyuyla senin kafanı koparmaya geldi.”

Kedi kükreyerek cevap vermiş, “Git kralına söyle, toz yuttururum ona! Canım istemedikçe bu şehirden çıkmam!” Daha sonra güneşin kenti Horasan’dan Kerman’a savaşçı ve avcı kediler çağırmak için ulaklar göndermiş.

Ordusu hazır olduğunda kedilerin kralı ilerleme emri vermiş, bir sonraki gün kendisinin de ge-

lip onlarla savaşıcağına söz vermiş. Her biri aç bir kaplan gibi olan kediler at üstünde yola çıkmışlar. Dişlerine kadar silahlı, öfkeyle kaynayan fareler de küheylanlarına binmişler. “Allah! Allah!” diye bağırarak ordular kınlarından çıkardıkları kılıçlarıyla birbirlerinin üstüne at sürmüşler.

O kadar çok kedi ve fare ölmüş ki, atların ayaklarını koyacakları yer kalmamış. Kediler cesurca dövüşmüşler, acımasız saldırılarıyla farelerin ilk savunma hattını kırmışlar. Bu hattın gerisinde birçok amir ve şef öldürülmüş.

Fareler savaşı kaybettiklerini düşünerek; “Yiğitler, başlarınızı toza bulayın!” diye ağlayıp bağırarak, geri çekilmeye başlamışlar.

Ama daha sonra, yeniden toplanmışlar, peşlerinden gelenlerle birlikte kedi ordusunun sağ kanadına “Allah! Allah!” nidalarıyla saldırmışlar.

Savaşın en zorlu anında atlı bir fare, kedilerin kralını mızrakla vurmuş, kral da bayılıp yere düşmüş. Kedilerin kralı daha ayağa kalkmadan, fare üzerine atlamış ve onu farelerin kralına esir olarak götürmüş.

Kediler o gün yenilmiş ve kasvetli bir şekilde Kerman şehrine geri çekilmişler.

Kediyi sıkıca bağlayan fareler bilinci kapana-
na kadar onu dövmüşler. Ovada davul sesleri ve
sevinç çıgıllıkları birbirine karışmış. Daha sonra fa-
relerin kralı tahtına oturmuş ve kedinin huzuruna
getirilmesini emretmiş.

“Hain!” demiş Kral. “Neden yedin ordumu?
Şimdi farelerin kralının diyeceklerini dinle.”

Kedi korkuyla kafasını kaldırmış, sessizce bek-
lemiş. Birkaç dakika sonra, “Kölenizim, ölene ka-
dar...” demiş.

Kral cevap vermiş: “Şu kara suratlıyı idam edi-
leceği yere götürün. Kendim gelip öldüreceğim
onu, katlettiği yoldaşlarımla intikamını alaca-
ğım.”

Kral filene binmiş, muhafızları gururla önün-
den yürüyorlarmış. Elleri bağlı olan kedi ağlamaya
devam ediyormuş. İdam yerine gelip kedinin he-
nüz idam edilmediğini görünce, kral öfkeyle cel-
lada dönmüş: “Bu mahkûm neden hala hayatta?
Asın hemen!” demiş.

O esnada şehirden dört nala bir atlı gelmiş,
krala yalvararak: “Bu aciz kediyi affedin, gelecek-
te bize zarar vermeyecek.” demiş. Ancak kral bu
yalvarışlara kulak asmamış, kedinin bir an önce

öldürölmesini emretmiş. Fareler emri uygulamak-
ta tereddüt etmişler.

Bu durum tabii ki kralı çok kızdırmış. “Aptal
fareler!” diye bağırılmış, “Hepiniz bu kediye acıyor-
sunuz, sizi tekrar katletsin diye mi?”

Atlıları gören kedinin cesareti yerine gelmiş.
Bir sıçrayışta avlanan bir kaplan gibi ileri atılmış,
bağlarını koparmış ve beş talihsiz fareyi yakala-
mış. Dehşete düşen diğer fareler sağa sola kaçma-
ya başlamışlar, bir yandan çığlık çığlığa bağırıyor-
larmış:

“Allah! Allah! Vurun şunu! Rüstem’in savaşta
düşmanlarına yaptığı gibi kesin kafasını!”

Farelerin kralı olanları gördüğünde bayılmış:
bunun üzerine kedi onun üstüne atlamış, tacını
çekip çıkarmış, ipi kafasına dolamış ve kralı asmış.
Kral oracıkta ölmüş.

Kedi daha sonra oraya buraya koşmaya baş-
lamış, farelerin ordusu bozguna uğrayana kadar
onları yakalamış, öldürmüş ve paramparça etmiş,
onun karşısına çıkacak tek bir fare bile kalmamış.

KRALIN HAZİNESİ

Eteklerinde şeftali, üzüm, dut ve başka birçok lezzetli meyve ağacı olan bahçelerin olduğu, tepelerle çevrili uzak bir vadiye Abdülkerim adında bir işçi ve Ziba adındaki karısı yaşarmış. Ziba, “güzel olan” demekmiş.

Karısının adı Ziba olsa da, aslında görünüşü oldukça sıradanmış. Yine de adı Ziba olduğu için, kadın gerçekten güzel olduğunu düşünürmüş. Bu kendini beğenmiş kadın, oğluna, kardeşleri tarafından Mısır’da satılıp sonradan hükümdar olan Yusuf’un adını vermiş. Kızına ise Hazreti Muham-

med'in en sevdiği kızı ve Hazreti Ali'nin karısı olan Fatima'nın adını vermiş

Abdülkerim, bu topraklardaki tek işçiymiş, maaş almazmış, sadece kendisinin ve ailesinin ihtiyacı olan buğday ve kıyafetler karşılığı çalışmış. Paranın adından başka bir şey bilmezmiş.

Bir gün efendisi, Abdülkerim'in yaptığı işten o kadar memnun olmuş ki, ona on "kran" vermiş, bu bizim paramızla üç lira kadar ediyormuş. Bu, Abdülkerim'e çok büyük bir para gibi gelmiş ve işini bitirir bitirmez eve koşup, karısına; "Bak, Ziba, zengin olduk!" demiş ve paraları karısının önüne saçmış. Karısı da, çocuklar da buna çok sevinmişler.

Daha sonra Abdülkerim demiş ki: "Bu kadar parayı nasıl harcayacağız? Efendim bana bir günlük izin de verdi. İstersen, ünlü Meşhed kentine gideyim, buradan sadece otuz kilometre uzakta, büyük imamın türbesine iki kran koyayım, pazarları gezip sana ve çocuklara istediğiniz her şeyi alayım."

Ziba, "Bana ipek kumaş al, elbise dikeyim." demiş.

Küçük Yusuf, "Ben güzel bir at ve bir kılıç isterim." demiş.

Fatima “Ben Hint kumaşından bir mendil ve altın ayakkabılar isterim.” demiş.

“Yarın gece hepsiyle dönmüş olurum.” demiş babaları ve eline uzun bir asa alıp yola koyulmuş.

Abdülkerim, dağlardan aşağıdaki düzlüklere indiğinde önünde uzanan güzel şehri görmüş ve güzel kubbelere, altın renkli parlayan çatılara, imamların insanları namaza çağırdığı minarelere hayranlıkla bakakalmış.

Türbenin kapısına geldiğinde, Abdülkerim yaşlı adamdan içeri girmek için izin istemiş. “Gir oğlum.” diye cevap vermiş imam. “Git parandan artırabildiğini camiye ver, Allah seni ödüllendirir.”

Abdülkerim büyük avludan içeri girmiş, Asya’nın her şehrinden gelip orada ibadet edenlerin arasından geçmiş. Mabedin içindeki mücevherleri, güzel kilimleri, ipekleri, altın süslemeleri görünce şaşkınlıktan ağzı açık kalmış. Elindeki iki demir parayı utanarak kutsal mabede koymuş. Daha sonra gürültülü ve kalabalık caddelerden geçerek pazarlara doğru yürümüş.

Bir yerde meyve satanları görmüş, diğer tarafta tencereler ve tavalar satanlar varmış. Daha sonra mücevherciler, fırıncılar, kasaplar gelmiş, pazarda

her şey satılıyormuş. Abdülkerim ipekçileri bulana kadar yürümüş.

Dükkânlardan birine girip ipekli kumaşları görmek istediğini söylemiş, uzun uzun kumaşlara baktıktan sonra kenarı nakışlı, çok güzel, mor renkli bir ipek kumaş beğenmiş. “Bunu alacağım,” demiş, “fiyatı ne kadar?”

Tüccar; “Siz yeni müşterisiniz, iki yüz kran verin yeter.” demiş. “Başkası olsa üç yüz, dört yüz krandan aşağı satmam.”

Abdülkerim, “İki yüz kran!” diye tekrarlamış şaşkınlıkla. “Bir yanlısınız olmalı. Bu kranları diyorsunuz değil mi?” diyerek cebinden bir kran çıkarmış.

“Tabi ki,” diye yanıtlamış tüccar, “fiyatlarım gayet ucuzdur.”

Abdülkerim, karısının nasıl üzüleceğini düşünmüş. “Zavallı Ziba...” diye iç çekmiş.

“Zavallı kim?” diye sormuş tüccar.

Abdülkerim “Karım...” demiş.

Çabasının boşa gideceğini anlayan tüccar sinirle “Bana ne senin karından?” demiş.

“Anlatayım,” demiş Abdülkerim; “çok iyi çalıştığım için, efendim bana on kran verdi. Haya-

tımda ilk defa param oldu. Gidip türbeye iki kran koydum, sonra karıma bir parça ipek kumaş, oğlum Yusuf'a bir at ve bir kılıç, kızım Fatima'ya da Hint kumaşından bir mendille bir çift altın ayakkabı almak istedim. Ama sen bir parça kumaş için benden iki yüz kran istiyorsun. Sana bu kadar para veririm geri kalan şeyleri nasıl alayım?"

Kızgın tüccar; "Senin gibi bir aptal için burada vaktimi boşa harcayıp güzel ipeklerimi ortaya döktüm!" diye bağırır. "Çık dükkânımdan! Aptal Ziba'nın ve aptal çocuklarının yanına git. Git o parayla bayat ekmek ve şeker al, bir daha da dükkânımdan içeri adımını atayım deme, yoksa senin için çok kötü olur!"

Daha sonra ayağından terliğini çıkarıp zavallı Abdülkerim'i caddeye kadar kovalamış. Abdülkerim daha sonra at pazarına gitmiş ama en ucuz atın bile iki yüz elli kran olduğunu görmüş.

Abdülkerim'in sadece sekiz kranı olduğunu öğrenen at tüccarı onunla dalga geçmiş ve oğluna bir eşeğin on altıda birini almasını söylemiş. Kılıca gelince, en az otuz kranmış, bir çift altın ayakkabı ise yüzlerce kran tutuyormuş, Hint kumaşından mendilin fiyatı on iki kranmış.

Zavallı Abdülkerim bitkin halde evinin yolunu tuttuğunda, bir dilenci ile karşılaşmış. Dilenci; “Arkadaşım, bana bir sadaka ver, yarın Cuma. Mübarek gün. Fakirlere sadaka vereni Allah yüz katıyla ödüllendirir.” demiş.

Abdülkerim, “Bugün karşılaştığım bir sürü insan içinde, bir senin isteğine param yeter.” demiş. “Al sana sekiz kran. İyi işlerde kullan, beni yüz katıyla ödüllendirmeyi de unutma.”

Sekiz kranı dikkatlice kesesine koyan dilenci, bir gün yüz katıyla bu iyiliğe karşılık vermeye söz vermiş.

Abdülkerim en sonunda evine varmış. Bütün gün kapıda onu bekleyen küçük Yusuf nefes nefese babasına koşmuş. “Atımla kılıcım nerede baba?” diye sormuş. Kapıya gelen Fatima, “Benim mendilimle altın ayakkabılarım nerede?” demiş. Ziba da ipek kumaşını sormuş.

Zavallı Abdülkerim o kadar çaresiz bakıyormuş ki, karısı; “Sessiz olun çocuklar. Babanız her şeyi kendisi taşıyacak değil ya, paketleri Yusuf’un atına yükleyip bir uşağa emanet etmiş, o da birazdan burada olur.” demiş. Ama olanları duyduğunda ve bir de üstüne Abdülkerim’in sekiz kranı bir

dilenciye verdiğini öğrendiğinde, Ziba çok sinirlenmiş ve gidip Abdülkerim'in efendisine her şeyi anlatmış.

Efendi bu duruma daha da çok sinirlenmiş ve demiş ki "Ne! Bu ahmak sekiz kranını gidip dilenciye mi vermiş? Gönder onu yanıma."

Abdülkerim efendisinin yanına gittiğinde, efendisi onu azarlayarak; "Kendini çok büyük adam sanıyorsun galiba. Ben bir dilenciye, bir bakır sikkeden fazlasını vermem Abdül Hazretleri, ama sen gidip gümüş para verdin öyle mi? Dilenci de sana yüz katıyla ödüllendirileceğini söyledi değil mi? O zaman ödüllendireyim seni şimdi." demiş. Abdül'ün yüzü aydınlandığında efendisi gülmüş ve "Ama parayla değil, falakayla!" demiş. Hizmetçiler Abdül'ü yere yatırmış ve çıplak ayaklarına yüz değnek vurmuşlar.

Sonraki gün efendisi tekrar Abdül'ü çağırtmış, ona aptal dedikten sonra demiş ki; "Senin için ufak bir işim var, bu iş senin aklını başına getirir. Git arazide su ara, bulana kadar da geri gelme."

Abdül günlerce yakıcı güneşin altında çalışmış. Bir gün toprağı o kadar çok kazmış ki, on metre derine inmiş. Toprakta pirinçten bir çanağa

denk gelmiş, dikkatle bakınca çanağın yuvarlak beyaz taşlarla dolu olduğunu görmüş. Kuvvetli güneş ışığının altında bu taşlar gözlerini kamaştırmış. Bir tanesini ağzına koyup dişleriyle kırmaya çalışmış ama kıramamış.

Kendi kendine, “Efendi pirinç ekmiş buraya, pirinçler de taşlaşmış. Belki biraz daha vardır.” diye düşünmüş. Birkaç metre daha kazınca içinde rengârenk parlak taşların olduğu bir toprak kap bulmuş.

O anda Meşhed’de bu güzel cam parçalarının pazarda satıldığını hatırlamış, ilk fırsatta tekrar şehre gidip taşları da yanına almaya ama o zamana kadar kimseye bir şey söylememeye karar vermiş.

Biraz daha kazınca su bulduğu için, Abdül tili çok beklemek zorunda kalmamış. Hizmetinden memnun olan efendisi, dinlenmesi için ona izin vermiş. Abdül de Meşhed’in yolunu tutmuş. Ama şehre girmeden önce hazinenin büyük kısmını bir ağacın altındaki büyük bir taşın dibine gömmüş. Cebini doldurarak bu taşların satıldığını gördüğü dükkâna girmiş ve dükkânın önünde oturup yavaş yavaş nargilesini içen tüccarla konuşmuş.

Bir piring tepsideki taşları göstererek, “Bunlardan biraz daha satın almak ister misin?” diye sormuş. Tüccar, “Evet, var mı sende hiç?” diye yanıt vermiş çünkü Abdül bu taşlara sahip olabilecek biri gibi görünmüyormuş.

“Cebim bu taşlarla dolu.” diye yanıtlamış Abdül.

Mücevherci, “Cebindekiler muhtemelen çakıl taşıdır.” demiş. Ama Abdül cebinden taşları çıkarıp gösterdiğinde, o kadar şaşırmış ki konuşamamış bile. Tır tır titreyerek Abdül’e biraz beklemesini söylemiş, dükkânı çırağına bırakarak apar topar oradan ayrılmış. Geri döndüğünde yanında polis varmış.

Mücevherci, “Ben masumum. Adam burada işte, cepleri elmaslarla, yakutlarla, zümrütlerle, incilerle dolu! Kesin Kiros’un uzun zamandır kayıp olan hazinesini bulmuş.” demiş.

Abdül’ün üstünü aramış, taşları ceplerinde bulmuşlar; Ziba ve çocukları da getirip bütün aileyi beş yüz asker gözetiminde başkente yollamışlar.

Bütün bunlar olurken, kral üç gece üst üste rüyasında peygamberi görmüş. Ona dimdik bakarak; “Abbas, arkadaşımı koru ve kolla!” diye bağırıyor-

muş. Üçüncü gece kral, cesaretini toplayıp peygambere; “Peki ama kim bu arkadaş?” diye sormuş. Cevap şöyleymiş:

“Fakir bir işçi, adı Abdül, fakir olduğu halde elindeki paranın beşte birini Meşhed’deki türbe-ye verdi, şimdi kralın hazinesini bulduğu için onu tutukladılar ve cezalandırmak için bu şehre getiriyorlar.”

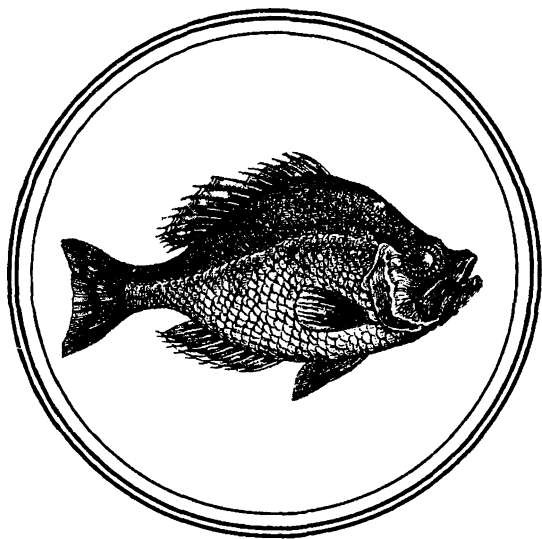
Kral, Abdül’ü bulmak için iki günlük yola gitmiş. Önce yüz atlıyı, sonra da elleri sıkıca bağlı halde devenin üzerinde sallanan zavallı Abdül’ü görmüş. Arkasındaki devede de ağlayan çocukları ve anneleri oturuyormuş. En sonda hazineyi koruyan yaya askerler varmış. Kral devesini yere çöktürmüş, Abdül’ün bağlarını kendi elleriyle çözmüş.

Daha sonra Abdül, gözlerinde yaşlarla kralın önünde diz çökmüş ve ailesi için yalvarmış; “Beni öldürseniz bile, masum ailemin canını bağışlayın.”

Kral, Abdül’ü yerden kaldırıp demiş ki: “Ben seni öldürmeye değil, ödüllendirmeye geldim. Yeterince dinlendikten sonra kendi şehrine dön ama tutsak olarak değil, oranın valisi olarak.”

Kral gülümseyerek devam etmiş: “Ziba için ipek elbise hazırlandı, Yusuf’un atı ve kılıcı alındı, Fatima’nın Hint kumaşı mendiliyle altın ayakkabılarını da unutmadık.” Kral bunları biliyormuş çünkü Abdül’ü suçlayan polislerin raporunu tamamen okumuş.

Böylece Abdül’ün dindarlığı ve türbeye bıraktığı hediyesi karşılığını bulmuş, hem de yüz katıyla değil, hayal bile edilemeyecek kadar. Türbe ve fakirler de bu ödülден ziyadesiyle faydalanmışlar.

KRAL İLE BALIKÇI

Dicle ve Fırat nehirlerinin bereketli sularıyla yıkanan toprakları, bir zamanlar, balığı çok seven bir kral yönetirmiş.

Kral bir gün, karısı Şirin ile birlikte Dicle'nin kıyılarına kadar uzanan saray bahçesinde otururken, bir kayığın yaklaştığını görmüş. Kayığın içinde bir balıkçı, elinde de bir balık varmış.

Kralın ona dikkatlice baktığını gören ve elindeki balığı sevdiğini bilen balıkçı saygıyla başını eğmiş, kayığını kıyıya yaklaştırmış ve krala, lütfedip balığı hediye olarak kabul ederse çok mut-

lu olacağını söylemiş. Kral buna çok sevinmiş ve balıkçıya bol miktarda para verilmesini emretmiş.

Balıkçı henüz kralın huzurundan ayrılmadan, kraliçe krala dönmüş ve “Hiç akıllıca bir şey yapmadın.” demiş. Kral bunu duyduğuna çok şaşırılmış ve kraliçeye nedenini sormuş.

Kraliçe şöyle cevap vermiş; “Bu kadar küçük bir hediyeye bu kadar büyük bir ödül verdiğini şehirde herkes duyacak. Biraz büyük bir balık yakalayan her balıkçı, tuttuğu balığı saraya getirecek ve aynı ödülü bekleyecek. Ödülü alamayınca da üzülecek ve şehre gidip hakkında kötü konuşacak.”

“Doğru söylüyorsun gözümün nuru,” demiş Kral, “ama bir kral sırf bu yüzden ödülünü geri alacak olursa, bu ne kadar kötü olur bilmiyor musun?” Daha sonra kraliçenin tartışmayı sürdürceğini anlayan kral, sinirle arkasını dönmüş ve “Konu kapandı!” demiş.

Biraz zaman geçtikten sonra, kralın biraz sakinleştiğini gören kraliçe tekrar yanına gelmiş. Krala, eğer sırf bu yüzden hediyesini geri alamıyorsa, buna bir yol bulabileceğini söylemiş. “Balıkçıyı çağır,” demiş “sonra balığın dişi mi erkek

mi olduğunu sor. Eğer erkek derse, dişi balık istediğini söylersin; dişi derse erkek balık istediğini söylersin, böylece her şey hallolur.”

Kral bunun sorunu kolaylıkla çözeceğini düşünmüş ve balıkçının huzuruna getirilmesini emretmiş. Balıkçı çok zeki bir adammış, saraya geldiğinde kralın huzurunda durmuş. Kral ona demiş ki: “Söyle bakalım balıkçı, bu balık dişi mi, erkek mi?”

Balıkçı, “Balık ne dişi ne de erkektir.” diye cevap vermiş. Bu zekice cevap üzerine kral gülümsemiş, kraliçe ise daha da sinirlenmiş. Kral, balıkçıya daha fazla para verilmesini emretmiş.

Balıkçı parayı deri kesesine koymuş, krala teşekkür etmiş ve çantası omzunda hızla çıkıp gitmiş, ama bu kadar hızla giderken bir küçük sikke düşürdüğünü fark etmiş. Çantasını yere koymuş, eğilip parayı almış ve yoluna devam etmiş. Kral ve kraliçe balıkçının her hareketini dikkatle izliyorlarmış.

Şirin muzaffer bir edayla “Bak! Ne pinti bir adam!” demiş. “Altı üstü bir sikkeyi almak için eğilip çantasını yere koydu, kralın hizmetkârlarından biri ya da bir fakir bulup da ekmek alsın, krala dua etsin istemedi.”

Kral bu sözün doğruluğu üzerine; “Yine doğru söylüyorsun.” demiş. Balıkçı bir kez daha kralın huzuruna getirilmiş. Kral balıkçıya; “İnsanlık mı senin bu yaptığın?” diye sormuş. “Sana zahmetsizce zengin olma fırsatı verdiğim halde sen o kadar pintisin ki, başkaları için bir küçük sikkeyi bile geride bırakmadın.” Kral balıkçının gitmesini ve bir daha da şehre gelmemesini emretmiş.

Bunun üzerine balıkçı dizlerinin üzerine çöküp ağlamaya başlamış; “Ah kralım, fakirlerin koruyucusu! Allah kralıma uzun ömürler versin. Bu kulunuz o sikkeyi ederi yüzünden almadı yerden, sikkenin bir yüzünde Allah adı, diğer yüzünde kralın sureti var. Kulunuz, birisi sikkeyi görmez de üstüne basar, hem Allah’ın adını hem Kralın suretini kirletir diye korktu. Yanlış yaptıysam söyleyin kralım!” demiş.

Bu cevap kralı çok memnun etmiş, balıkçıya yüklü bir miktar daha para vermiş. Bu cevap üzerine söyleyecek söz bulamayan kraliçenin de öfkesi dinmiş, balıkçı sırtında para yüklü çantasıyla yürüyüp giderken arkasından şefkatle bakmış.

RÜSTEM'İN YEDİ BADİRESİ

İran huzur ve refah içindeymiş; ancak kral Keykâvus bir türlü yerinde duramıyormuş. Bir gün, sevdiği bir şarkıcı ona komşu Mazenderan krallığının güzelliklerini anlatmış; dört mevsim açan güllerini, güzel sesli bülbüllerini, yeşil vadilerini, ağaçlarla kaplı yüce dağlarını, dağların zirvelerini kaplayan ve kokuları havaya karışan çiçeklerini, çağılayan derelerini ve hepsinden öte, güzel kadınlarıyla, yiğit savaşçılarını.

Bütün bunlar kendisine öyle büyük bir ihtiyaçla anlatılmış ki, kral neredeyse aklını yitire-

cekmiş ve doğanın böylesine güzelleştirdiği bu ülkeyi emri altına almadan rahata eremeyeceğini söylemiş. En bilge nazırları, şehrin en ileri gelenleri, kralı bu şehre akın başlatmaktan vazgeçirmeye çalışmış. Ülkenin savunucuları arasında, ünlü dev şefi Ak Dev’e itaat eden devler, şeytanlar varmış, hatta bir Ak Şeytan varmış ki, şimdiye kadar kendisini yenen çıkmamış. Ancak çabalar boşunaymış.

Keykâvus, ülkenin ileri gelenlerine hiç kulak asmıyormuş. Bunun üzerine ülkenin ileri gelenleri, komutan Rüstem’in babası ve Sistan prensi olan Zâl’a gitmişler. Zâl gelmiş, elinden geleni yapmış ama boşunaymış; kral kibir bulutlarının üstünde geziyormuş ve Zâl’a “Dünyanın yaratıcısı benim dostum, devlerin şefi de benim avımdır.” diyerek, konuyu kapatmış. Bu böbürlenme karşısında Zâl, elinden bir şey gelmeyeceğini anlamış; hatta Keykavus’un yokluğunda, İran saltanat naiibi olmayı da reddetmiş ama danışman olarak yardım etmeye de söz vermiş.

Kral fetih için yola çıkmış ancak Mazenderan prensi de kuvvetlerini toplamış, Ak Dev ve devlerini de çağırmış. Devler bu çağrıya yanıt

vermişler. Büyük bir savaş yapılmış, İranlılar bu savaşta büyük bir yenilgi yaşamışlar. Keykâvus esir alınmış ve yüz devin koruduğu büyük bir kaleye hapsedilmiş. Devlerin başında Arjeng varmış. Arjeng'e her sabah İran kralına gülleri, bülbülleri, çiçekleri, ağaçları, yeşil çayırları, gölgeli dağları, dereleri, güzel kadınları ve Mazenderan'ın yürekli savaşçılarını nasıl sevdiğini sorması emredilmiş.

Felaket haberi kısa sürede bütün İran'da duyulmuş ve Zâl, kralın inatçılığından ve ahmaklığından bıkmış olmasına rağmen, kralın başına gelenlerden ve gördüğü muameleden dolayı çok üzölmüş. Rüstem'e gitmiş ve demiş ki "Git, oğlum, silahını al, güzel atın Raş'ı al ve kralımızı kurtar". Rüstem babasını dinlemiş. İki yol varmış, yakın olan yolun çok zorlu ve tehlikeli olduğunu duyduysa da, Rüstem bu yolu seçmiş.

Yolculuğunun ilk gününde yorulan Rüstem uyumak için uzanmış, yakındaki çayırdaki otlasın diye Raş'ın ipini çözmüş, ancak bu çayırdaki Raş'a, öfkeli bir aslan saldırmış. Kısa bir süre mücadele ettikten sonra bu güzel at, ön ayaklarıyla aslanı yere devirmiş ve hayvanın boğazını dişleyerek onu öldürmüş. Rüstem uyandığında, şaşırmış ve

öfkelenmiş. Bir daha Raş'ın başına böyle bir şey gelmemesini dilemiş. “Ya ölseydin, sensiz bu yolculukta ben ne yapardım?” diye kendi kendine sormuş.

İkinci seferinde Rüstem, neredeyse susuzluktan ölüyormuş ama Tanrı dualarını duymuş. Ona rehberlik edecek bir yavru geyik ortaya çıkmış, onu izleyen Rüstem temiz bir kaynak bulmuş, burada okuyla vurduğu bir yaban eşeğinin etiyle karnını doyurduktan sonra uyumak için uzanmış. Gece- nin bir yarısı, altmış metre uzunluğunda kocaman bir yılan saklandığı yerden çıkmış ve Rüstem'e saldırmış. Rüstem, Raş'ın kişneme sesine uyanmış ancak yılan saklandığı yere geri dönmüş ve ortada bir tehlike göremeyen Rüstem, sadık atını rahatı- nı bozduğu için dövmüş. Yılanın ikinci saldırısı da aynı şekilde başarısız olmuş, ancak yılan yine görünmeden deliğine kaçtığı için Rüstem'in sab- rı taşmış ve Raş'ı onu bir daha böyle gürültüyle uyandırırca öldürmekle tehdit etmiş. Sahibinin öfkesinden korkan sadık küheylan, yılan bir daha ortaya çıktığında kişnemek yerine üzerine atlamış ve yılanla boğuşmuş. Sesi duyan Rüstem, kalkıp atının yardımına koşmuş. Yılan Rüstem'e doğru

atılmış, ancak Rüstem kaçmış. Bu sırada asil at yılanı kuyruğundan yakalamış, Rüstem de yılanın kafasını kılıcıyla koparıvermiş.

Yılan öldüğünde, Rüstem onun büyüklüğüne hayret etmiş ve herkesten fazla olan takvasıyla bu mucizevi kurtuluş için Tanrı'ya şükretmiş.

Sonraki gün Rüstem bir derenin kenarında otururken, şarabını yudumlayan çok güzel bir kadın görmüş. Kadına yaklaşmış, içkisini paylaşma davetini kabul etmiş, sanki bir melekmiş gibi onu kollarıyla sarmalamış. Onlar sohbet ederlerken Rüstem, Tanrının adını söylemiş. Bu kutsal kelimeyi söyleyince kadının meleğe benzeyen özellikleri değişmiş, kara, çirkin, eciş bücüş bir hal almış. Çok şaşırان Rüstem kadını yakalamış, ellerini bağladıktan sonra kim olduğunu söylemesini istemiş. Kadın “Ben bir büyücüyüm. Kötü ruh Aharman, beni seni öldürmek için yolladı ama hayatımı kurtarırsan, sana hizmet ederim.” demiş. Rüstem, “Şeytanla da uşaklarıyla da el sıkışmam ben.” diye yanıtlamış ve büyücünün kafasını kesmiş. Onu kurtardığı için tekrar Tanrıya şükretmiş.

Dördüncü seferinde Rüstem yolunu kaybetmiş. Yolunu ararken berrak bir dereye gelmiş,

derenin kenarında biraz dinlenmek için uzanmış. Önce bir buğday tarlasında otlaması için Raş'ın ipini çözmüş. Tarlaya bir bahçıvan gelip Rüstem'i uyandırmış, küstahça terbiyesizliğinin cezasını çekeceğini, atının yemlendiği tarlanın Oulâd adında bir pehlivan savaşçıya ait olduğunu söylemiş. Zaten sinirli olan ama uykusundan uyanınca hepten öfkeden gözü dönen Rüstem ayağa fırlamış, bahçıvanın kulaklarını koparmış, bir yumruğuyla burnunu, dişlerini kırmış. "Bu halinle efendine git de kim olduğumu görsün." demiş, "Söyle ona yanına gelsin, onu da bir güzel döveyim."

Olan biteni öğrenen Oulâd, öfkeden çılgına dönmüş. Zırhını giyip atına binerek onu bekleyen Rüstem'e saldırmak için hazırlık yapmaya başlamış. Rüstem'in görüntüsü Oulâd'ı o kadar korkutmuş ki, yanına adamlarını çağırana kadar saldırmaya cesaret edememiş. Adamları gelince hep birlikte Rüstem'e saldırmışlar; ancak bu soysuz korkaklar rüzgâra kapılmış saman gibi sağa sola dağılmışlar, birçoğu öldürülmüş, diğerleri kaçmış. Kaçanların arasında şefleri de varmış. Beşinci seferinde Rüstem onunla karşılaşmış, üzerine kemendini atıp onu esir almış. Oulâd, haya-

tını kurtarmak için, ona kralının tutulduğu yeri ve Ak Dev'in kudretini anlatmakla kalmamış, bu görevinde ona elinden gelen her yardımı yapmayı teklif etmiş. Rüstem bu teklifi kabul etmiş, bu adamın ona çok büyük faydası dokunmuş.

Altıncı günde uzaktan Mazenderan şehrini görmüşler, Ak Dev de şehrin kapısında oturuyormuş. İki şef ve çok sayıda adamı onunla karşılaşmışlar ve bir tanesi Rüstem'in üstüne at sürecektir cesareti gösterip, onu kemerinden yakalamış. Şef bu küstahlığa çok sinirlenmiş ama böyle bir düşmana karşı silah kullanmaya tenezzül etmemiş. Ancak Rüstem bu zalim şefin kafasını tutmuş, gövdesinden ayırmış ve korkuyla kaçışan adamlarının önüne atmış.

Bu olaydan sonra Rüstem rehberiyle birlikte kralın tutulduğu kaleye yönelmiş. Kaleyi koruyan devler uykudaymış. Keykavus tek başına bir hücrede zincirlere bağlı halde tutuluyormuş. Rüstem'i görünce tanımış, gözyaşlarına boğulmuş, kurtarıcısını kucaklamış. Rüstem kralın zincirlerini çözmeye koyulmuş, bu ses devleri uyandırmış. Devlerin lideri, Beedâr-Reng, Rüstem'i yakalamak için ileri atılmış, ancak Rüstem'in görüntüsü o kadar

azametliymiş ve hikâyeleri yüreklere o kadar korku salıyormuş ki, devlerin lideri ona saldırmak yerine, kralı serbest bırakarak kendini ve adamlarını kurtarmaya karar vermiş.

Bu başarıdan sonra Rüstem, en son ve en büyük sınavıyla karşılaşmış: Ak Dev'in saldırısı. Oulâd, Rüstem'e devlerin gece boyunca nöbet tutup ziyafet yaptıklarını, günün sıcak saatlerinde de güneşten nefret ettikleri için gölgelere çekilip uyuduklarını söylemiş. Rüstem ilerlerken bir dev ordusunun geri çekildiğini görmüş. Saldırmadan önce biraz dinlenmek için bunu fırsat bilmiş. Uzanmış ve kısa süre içinde uykuya dalmış. Gün ortasında dinlenmiş olarak uyanmış. Güneş tepeye çıktığında, kampa doğru ilerlemiş. Topuzunun çıkardığı rüzgâr sesi Ak Dev'in muhafızlarını gafil avlamış. Bir araya gelmişler, sayıları oldukça fazlamış, Rüstem'in ilerlemesini durdurmak istemişler, ancak boşunaymış. Bozguna uğramışlar, savaş alanından kaçanların dışında hiç kimse hayatta kalmamış.

Bu ordu dağıldığında, Rüstem Ak Dev'i aramaya koyulmuş. Ak Dev, adamlarının başına gelenlerden habersiz, bir oyukta uyuyormuş. Oyu-

ğün girişı o kadar karanlık ve kasvetliymiş ki, Rüstem ilerlemekte tereddüt etmiş. Ama atının ayak sesleri düşmanını uyandırmış, Ak Dev kalkıp yaklaşmış, üzerinde zırhı varmış. Görüntüsü korkunçmuş ama Tanrıya sığınan Rüstem bir ok atmış, ok devin bacağını vücudundan ayırmış. Normalde bu düşmanı yenmeye yetermiş ama şimdi durum farklıymış. Bacağını kaybettiğı için çılgına dönen dev, düşmanını kollarından yakalamış ve onu yere atmış. Mücadele çok zorlu olmuş ama bütün gücünü toplayan Rüstem, büyük bir çabayla düşmanını yere devirmiş, boynuzlarından birini yakalamış, hançerini kınından çıkarmış ve devin kalbinden bıçaklamış. Ak Dev oracıkta ölmüş ve Rüstem, oyuğun girişinde etrafına bakınmış, efendilerinin yardımına gelen sayısız devin de öldüğünü görmüş. Savaş alanından uzakta duran Oulâd gelip, Rüstem'e bütün devlerin hayatının şefe bağılı olduğunu söylemiş. Şef öldüğünde, bu devleri yaratan ve koruyan büyü bozulmuş ve hepsi ölmüş.

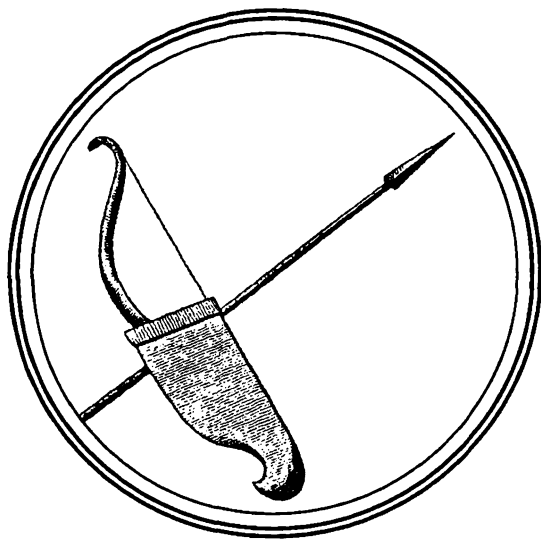
Bu yedi gün süren sıkıntılardan, tehlikelerden ve zaferden sonra Rüstem, Mazenderan'ın İran'a teslim olmasını sağlamış. Ülkenin kralı öldürül-

müş, Oulâd da sadakatının ödülü olarak buraya vali olmuş.

Rüstem'in gücü, Keykâvus'u da gücünün zirvesine çıkarmış, sadece insanlar değil, devler de ona itaat eder olmuşlar. Devleri kristalden, zümrütlerden, yakutlardan saraylar inşa etmek için işe koşmuş. En sonunda devler bu işler ve kötü koşullar yüzünden çok kötü duruma düşmüşler. Bu yüzden kralı öldürmek istemişler ve bunu yapmak için şeytana danışmışlar. Şeytan, bu amaç için bir deve, Keykâvus'a gidip zihnine bir astronomi tutkusu düşürme ve ona ölümlü gözlerinin görebileceğinden daha büyük bir gök gösterme sözü vermeyi emretmiş. Dev bu görevde o kadar başarılı olmuş ki, kral kısa sürede bu görkemli ödüle kavuşma arzusuyla yanıp tutuşmaya başlamış. O zaman şeytan, deve emir vererek, birkaç genç akbabayı bir tahtı yukarı çıkarmak için eğitmesini sağlamış. Bunu sağlamak için, tahtın etrafına kazıklar yerleştirilmiş, bu kazıkların uçlarında akbaların görebileceği yerlere etler asılmış, akbaba-lar da aşağı bağlanmış. Obur kuşlar, ete ulaşmak için uğraşırken tahtı da yukarı taşımışlar.

Taht kısa sürede yukarı taşınsa da, akbabalar yorulmuşlar, ete ulaşma çabalarının da boşuna olduğunu görünce uçmayı bırakmışlar. Bu tahtın yönünü değiştirmiş, dengesini bozmuş, taht sağa sola çarpmaya başlamış. Keykâvus tahta bağlanmış olmasa kafa üstü düşüp ölecekmiş. Kazıklar-dan kendilerini kurtaramayan akbabalar uzaklaşıp gitmişler, en sonunda korku içindeki kralı Çin or-manlarından birine düşürmüşler. Kralı bulup kurtarmak için her yöne ordular gönderilmiş. Kral da yeniden devlerin eline düşmüş. En sonunda bulunup başkente geri getirilmiş. Rüstem, ahmak kralı azarlamış ve demiş ki;

“Dünyada çok iyi işler başardın da
Şimdi sıra göklere mi geldi?”

AÇ ADAMIN İNANCI

Bir zamanlar imanı çok kuvvetli, gezgin bir derviş yaşarmış. Bu derviş, bir gün çölde yolunu kaybetmiş ve aç kalmış. Yiyecek bir şeyler arayarak yürüdüğü eski bir patikada, başka bir yolcu tarafından yolun kenarına atılmış boş bir meyve sepeti görmüş. Derviş sepeti almış ve omzunun üstünde sallayarak yüksek sesle dua etmiş; “Bu aç adama boş bir meyve sepeti verdiğin için şükürler olsun Tanrım...” ve yürümeye devam etmiş. Biraz daha yürüdükten sonra, derviş kırılmış eski bir yaya denk gelmiş. Yayı alıp sepetin

içine koymuş ve yüksek sesle dua etmiş; “Bu aç adama kırık bir yay verdiğin için şükürler olsun Tanrım...” ve yine yürümeye devam etmiş.

Yolun biraz daha aşağısında derviş, kurumuş ve üzerinde hiç meyve olmayan bir ağaç görmüş. Ağaçtan birkaç kuru dal koparıp sepetine koymuş ve yine yüksek sesle dua etmiş; “Bu aç adama kuru bir meyve ağacı gösterdiğin için şükürler olsun Tanrım...”

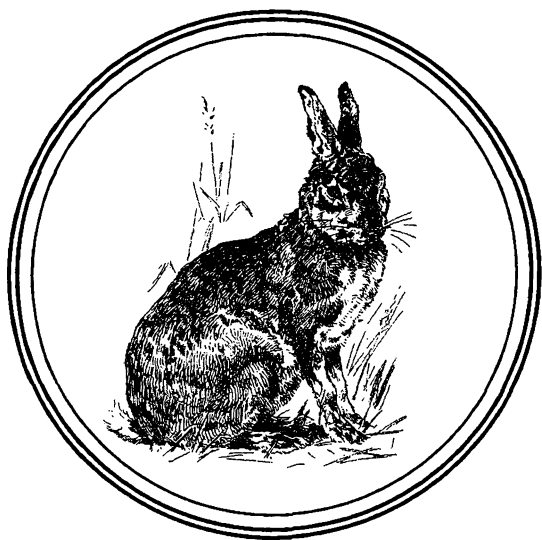
Derviş biraz daha yürümüş ve üzerinde göçükler olan eski bir tencere bulmuş. Eski püskü tencereyi yerden almış, üzerindeki tozu silmiş ve onu da sepetine koymuş. Yine yüksek sesle dua etmiş; “Bu aç adama üstü tozla kaplı eski püskü bir tencere verdiğin için şükürler olsun Tanrım...”

Derviş yürümeye devam ederken oltası olmayan bir kanca bulmuş. Kancayı yerden almış, sepetine koymuş ve yine yüksek sesle demiş ki; “Bu aç adama oltası olmayan bir kanca verdiğin için şükürler olsun Tanrım...”

Sonunda, günlerce yürüdükten sonra, dervişin yolu diğer tarafı görünmeyecek kadar büyük bir ırmakla kesişmiş. Yaşlı derviş ırmağın kenarında dizlerinin üstüne çökmüş ve yüksek sesle demiş

ki; “Bu aç adamın önüne geçilemeyecek kadar büyük bir ırmak çıkardığın için şükürler olsun Tanrım...”

Daha sonra derviş bulduğu kancayı kırık yaya bağlamış ve yayı olta gibi kullanarak yakaladığı balığı kuru dallarla yaktığı ateşin üzerinde, eski tencerenin içinde pişirip yemiş.

AKILLI TAVŞAN

Bir zamanlar etrafı yüksek dağlarla çevrili, ağaçlarla kaplı, güzel bir vadi varmış. Bu vadinin ortasından büyük bir ırmak akar, burada yaşayan ağaçları ve bitkileri sularmış. Burası birçok hayvanın eviymiş; tavşanlar, kuşlar, sincaplar ve geyikler bu vadiye yaşamış. Hayvanların hepsi çok mutluymuş çünkü vadiye onları yiyecek kurtlar, aslanlar yokmuş.

Ama bir gün, dağlardan aşağı inen bir kurt vadiye gelmiş. Gelir gelmez de zavallı hayvanları avlamaya, onları bir bir yemeye başlamış. Kovala-

dığı hayvanlar onun pençelerinden çok nadiren kaçabiliyorlarmış, herkes bir gün avlanma sırasının kendisine geleceğini düşünerek endişeleniyormuş.

Endişeli hayvanlar yaşlı baykuşa gitmişler ve kurdun vadiden göndermenin bir yolunu söylemesini istemişler. Baykuş, dişleri ve pençeleri vadideki bütün hayvanlardan daha güçlü olan bu kurtla savaşmanın bir yolu olmadığını, kurtla birlikte yaşamaya alışmaları gerektiğini söylemiş.

Hayvanlar her gün kurdun yemeği olma korkusuyla yaşayamayacaklarını söylemişler ve çaresizce bir plan yapmışlar. Her gün diğerleri tarafından seçilecek bir hayvanın gidip kendini kurda yedirmesine karar vermişler. Böylece diğer hayvanlar kurdun o gün yemek yediğini bilecek ve onları avlamayacağından emin olacaklarmış. Tabii ki hayvanları kovalamaktan yorulan ve yemeğinin her gün ayağına gelmesi fikrini çok cazip bulan kurt, tereddüt etmeden bu teklifi kabul etmiş.

Böylece ertesi gün hayvanlar, sabahın erken saatlerinde toplanmışlar. Vadinin en küçük ve en zayıf hayvanı olan tavşanın, o gün kurdun yemeği olmasına karar vermişler.

Tavşan korkmuş ve ilk önce kaçmaya çalışmış ama sonra gidecek bir yeri olmadığını fark etmiş. Sonra kurtla dövüşmeyi düşünmüş ama bu kez de kurdun ondan çok daha güçlü olduğunu hatırlamış. Umutsuzca ve ağır adımlarla kurdun inine doğru ilerlemeye başlamış. Oraya varınca; “Kurt! Hey Kurt! Çık ininden dışarı, bugün senin yemeğin ben olacağım.” demiş.

Kurt hemen ininden çıkmış ve iştahla tavşanı koklamış ve demiş ki; “Senden çok lezzetli bir yemek olur,” demiş, “bu vadide hayvanların bana kendilerini yemek olarak sunacakları, kırk yıl düşünsem aklıma gelmezdi”

Tavşan, “Doğru, buraya kadar kendi ayağımla geldim, kaderimden kaçamam. Vadideki en korkutucu ve güçlü kurt sen olmasan da oldukça büyüksün.” demiş.

Bunu duyan kibirli kurt şaşırmış ve “Ne? Ne demek bu vadideki en büyük, en korkutucu kurt ben değilim? Buradaki tek kurt benim, vadide başka kurt yok!” diye bağırılmış.

Tavşan, “Senin diğer kurttan haberin yok demek,” demiş, “önemli değil, hadi ye beni, senin pençelerinden kaçabilsem bile daha güçlü ve kor-

kutucu olan diğerkurttan kaçmama imkân yok nasıl olsa.”

Kurt tavşanın bu sözleri karşısında çok sinirlenmiş, onu ağzından çıkarmış ve demiş ki; “Beni şu diğerkurda götür, ben de bir gün daha yaşama-na izin vereyim. Benden daha iyi olduğunu düşünen bu kurdun nerede yaşadığını göster bana.”

Tavşan içini çekmiş ve demiş ki, “Benim için fark etmez, eninde sonunda bir kurt beni yiyecek nasıl olsa, ha sen yemişsin ha daha büyük dişleri ve daha güçlü bacakları olan diğerkurt yemiş. Gel peşimden.”

“Hıh!” demiş kurt, “Kimin daha büyük ve güçlü olduğunu göreceğiz. Gidelim.”

Böylece kurt, tavşanı takip etmeye başlamış. Bir süre yürüdükten sonra kullanılmayan bir kuyuya gelmişler.

“İşte,” diye göstermiş tavşan, “Senden daha güçlü ve daha acımasız olan diğerkurdun ini burası. Kuyudan aşağı bakman yeter, onu orda görürsün, yemeğini yemiş dinleniyordur.”

Bunu duyan kurt kuyunun duvarına atlamış ve karanlığa doğru eğilmiş. “Bir şey göremiyorum, çok karanlık!” demiş kurt.

“Dikkatli bak, eminim oradadır. Kafanı iyice eğ, onun da sana baktığını göreceksin,” diye cevap vermiş tavşan.

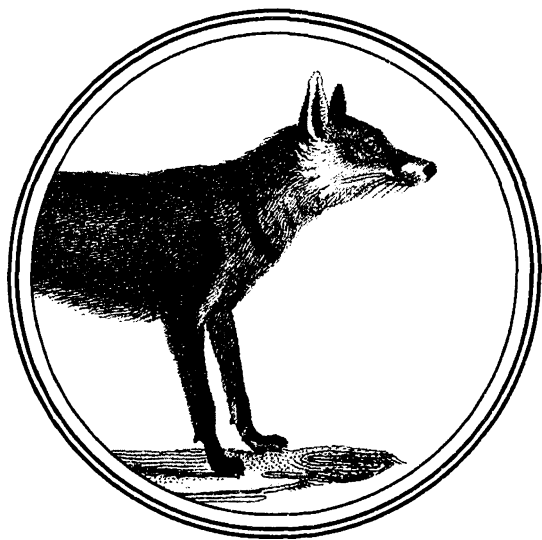
Kurt da kafasını kuyunun ağzına sokarak iyice eğilmiş. Biraz sonra, gözleri karanlığa alışınca, kurt kuyunun dibindeki suda kendi yansımalarını görmüş. Yansımalarını başka bir kurt sanmış.

“Aha! Seni gördüm korkak kurt!” diye kuyuya bağırılmış. Kurt bağırır bağırılmaz, kuyunun dibinden kendi sesi yansımış.

“Bana korkak mı diyorsun sen? Bu ne cüret! Gel buraya da görelim kim daha büyükmüş!” diye bağırılmış kurt. Ama yine, kuyudan yansıyan kendi sesini duymuş.

Kurdun kuyudaki yansımasıyla kavga ettiğini gören tavşan “Bence o buraya gelmeyecek. Daha büyük ve korkutucu olan kurdun, diğerinin arkasından gitmesi lazım.” demiş.

Tavşanın sözlerini duyan kurt hiç tereddüt etmeden sudaki yansımalarını kovalamak için kuyuya atlamış. Ancak kurt yüzme bilmediği için eski kuyudan hiç çıkamamış, küçük, güçsüz tavşan sayesinde vadi, kurttan kurtulmuş.

DEVEYE BİNEN TILKI

Bir zamanlar bir bahçenin yanında bir tilki yaşarmış. Tilki bir gün, duvardaki bir delikten bahçeye girmiş ve buradaki lezzetli meyvelerle karnını doyurmuş. Bir veya iki tavuk yakalamaya çalışmadan önce sulu hurmalarla, tatlı şeftalilerle, leziz mandalinalarla karnını doyurmuş.

Tilki için günler böylece geçip gidiyormuş, ancak bir sabah bahçıvan tilkiyi görmüş ve elinde bir süpürge sapıyla onu kovalamış. Tilki duvardaki delikten geçmeye çalışmış ancak yetişememiş, bahçıvan deliği sıvayla kapatmış, tilki kaçamamış.

Elinde sopayla bahçıvanın yaklaştığını gören ve kaçamayacağını bilen tilki, ölü numarası yapmaya karar vermiş. Kendini yere bırakmış, sırt üstü dönmüş ve gözlerini sıkıca kapatmış. Bahçıvan tilkiyi yakaladığında, onun ölü gibi yerde yatıştığını görmüş. Tilkiyi sopasıyla birkaç kez dürtmüş ama tilki hareket etmemiş. Tilkinin korkudan öldüğünü düşünen bahçıvan onu alıp bahçeden dışarı atmış.

Günler geçmiş, tilki bahçeye girmenin bir yolunu bulamamış. Her geçen gün karnı daha da acıkmış, o da başka bir plan yapmış. Yakınlardaki bir ormanda yaşayan bir aslanı ziyaret etmeye karar vermiş çünkü onun artıklarından birazını yiyebileceğini umuyormuş. Ormanın yakınındaki bir mağarada, aslanın inine gelene kadar yürümüş.

Tilki aslanın ininin girişine oturup bağırarak, “Selam sana aslan! Eski dostun tilki seni görmeye geldi!”

“Selam tilki, seni buraya hangi rüzgâr attı? Nasılsın bakalım?” diye kükretilmiş aslan, tilkiyi selamlamak için ininden çıkarken.

Tilki, “Gelip seni bir göreyim dedim, dostlar birbirlerini arada bir de olsa ziyaret ederler,” de-

miş, “Ama nasıl olduğumu sorma, sırtımda çok büyük yük var, çok üzgünüm.”

“Ne oldu tilki?” diye sormuş aslan, çok da ilgilenmeden.

Tilki cevap vermiş “Günlerdir hiçbir şey yemedim, midem bomboş, buraya gelene kadar da hiç yemek bulamadım. Seni görmek için çok uzun yoldan geldim, çok da açım, yiyecek bir şeyin var mı?”

Aslan demiş ki; “Üzgünüm ama sana verecek yemeğim yok tilki, yakın zamanda kocaman bir ayı yakaladım ama hepsini yedim, seninle paylaşacak bir şeyim kalmadı. Ama bekleyecek zamanın varsa, yarın ormanda avlanır, senin için bir şey yakalarım.”

Bir gün daha bekleyemeyecek kadar aç olan tilki aslana teşekkür etmiş ve demiş ki, “Sevgili aslan, sana daha fazla sıkıntı çıkarmak istemem. Yakınlardaki bir buğday değirmeninde çalışan, ahmak ve sıkıcı bir deve tanıyorum. Belki onu kandırıp buraya getirebilirim, sonra onu birlikte yeriz!”

Aslan tilkinin planını kabul etmiş ve otların arasına saklanıp devenin yaklaşmasını bekleyeceğini söylemiş.

Artık tilkinin tek yapması gereken deveyi görmeye gidip onu bir şekilde aslanın inine yaklaştırmaya ikna etmekmiş. Tilki komşu köye gitmiş, deve buğday değirmeninde çalışmaktaymış, değirmenin etrafında daireler çizerek günlerini geçiriyormuş, buğdayları ezerek una dönüştürüyormuş. Çalışırken tilkinin yaklaştığını görmüş ve sormuş, “Merhaba tilki, hangi rüzgâr attı seni buraya?”

Tilki neşeyle “Merhaba deve, seni gördüğüme sevindim,” demiş, “uzun yoldan seni ziyarete geldim eski dostum, arkadaşlar zaman zaman birbirlerini ziyaret ederler değil mi?”

Deve geldiği için tilkiye teşekkür etmiş ve sormuş, “Nasılsın?”

“Daha mutlu olamazdım deve, gelirken yol üzerinde gizli bir yer keşfettim, çimenler her zaman yeşil, her yer yiyecek dolu ve çalışmaya da gerek yok.”

Daha sonra tilki endişeli bir tavırla sesini alçaltıp sormuş, “Söylesene deve, neden hayatını burada daireler çizerek geçiriyorsun? Hayatını böyle mi yaşamak istiyorsun?”

Deve bir süre düşünmüş ve yanıtlamış, “Yaşamak için çalışmak zorundayım. Bu değirmen taşı-

nı her gün sabahtan akşama kadar döndürüyorum, akşam olunca da değirmenci bana yemek ve yatacak güvenli bir yer veriyor. Evet, zor bir iş ama ben memnunum.”

Tilki bir süre kuyruğunu sağa sola sallayarak derin düşüncelere dalmış gibi görünmüş, sonra heyecanla demiş ki, “Aklıma bir fikir geldi! Neden benimle gizli diyarıma gelmiyorsun? Hem arkadaşlık ederiz, hem de artık hiç değirmen taşı çevirmene gerek kalmaz!”

Deve durup bir süre düşünmüş, daha sonra tilkiye yoldaşlık etmeye karar vermiş. Tilki devenin bağlı olduğu ipi kemirip onu değirmenden kurtarmış. Sonra deveye demiş ki, “Dostum, biliyorsun çok uzun yoldan geldim. Gizli diyara giderken sırtına binsem olur mu?”

Deve bunu kabul etmiş, zaten iyi huylu bir deveymiş. Tilki, devenin sırtına atlamış ve ikisi ormana doğru yola koyulmuşlar. Yolda giderlerken tilki devenin kulağına sözde keşfettiği gizli diyar hakkında bir sürü yalan söylemiş. Niyeti devenin dikkatini dağıtmakmış.

Aslanın inine yaklaşıp kadar deve yürümeye devam etmiş. O anda deve aslanın çalılıklarda

saklandığını fark etmiş ve kendisine kurulan tuzakı anlamış. “Kendi ayağımla ecelime gelmişim meğer.” diye düşünmüş. “Çok geç olmadan bu tuzaktan kurtulmanın bir yolunu bulmalıyım!” Hemen arkasını dönmüş ve değirmene doğru yürümeye başlamış.

Kafası karışan tilki sormuş, “Neden geri döndün deve?”

Deve cevap vermiş, “Aman Yarabbi! Çok önemli bir şey unuttum, gidip geri almam lazım, onsuz hiçbir yere gidemem!”

Endişelenen tilki bağırmış, “Ne! Bu kadar önemli olan şey ne?”

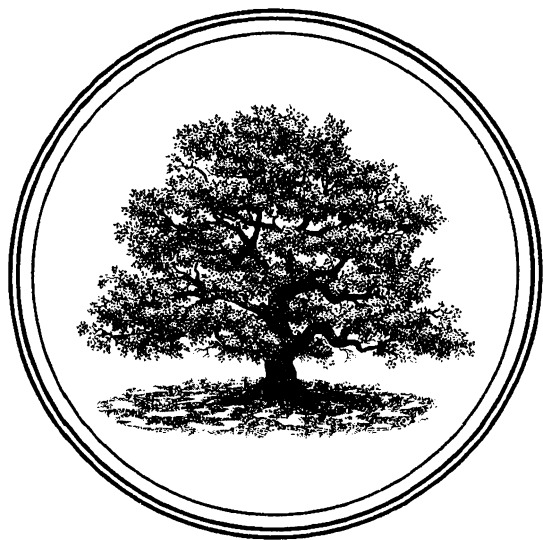
“Babamın bana bıraktığı bir nasihat kitabı. Her gece o kitabı yastığımın altına koyup öyle uyurum, yoksa kâbuslar görürüm.” diye yanıtlamış deve ve saklanan aslandan mümkün olduğunca çabuk uzaklaşmak için hızla yürümeye başlamış.

Tilki deveyi vazgeçiremeyeceğini anlamış, ona ayak uydurmaya karar vermiş, bir sonraki gün deveyi aynı yere geri dönmeye ikna etmeyi düşünmüş. “Sorun değil. Gidip kitabını getiririz, yarın geri döneriz. Ama söylesene, babanın sana verdiği kitaptaki bu kadar önemli nasihat neydi?”

Nefes nefese kalan deve yanıtlamış, “Beş nasihat vardı. Birincisi nasihat kitabı olmadan hiçbir yere gitmememdi ama diğer dördünü unuttum. Değirmene gider gitmez bakarım.”

Deve güvenli biçimde değirmene ulaşır ulaşmaz, rahat bir nefes almış ve tilkiye demiş ki, “Şimdi hatırladım babamın nasihatlerini. İkinci nasihat çalışmanın ayıp olmadığıydı. Üçüncüsü elinde olana şükretmektir, dördüncüsü yalancılarla arkadaş olmamaktır çünkü eninde sonunda beni de kandırırlardı. Ama babamın bana verdiği en önemli öğüt beşincisiydi, o da aslanların yanına yaklaşmamaktır.”

Bunu söyledikten sonra deve silkinip tilkiyi sırtından atmış ve değirmenine geri dönmüş.

ÇİFTÇİNİN OĞLU İLE SİHİRBAZ

Bir zamanlar Kian adında bir oğlu olan, yaşlı ve dul bir kadın varmış. Kian iyi bir çocukmuş, yaşlı annesine destek olmak ve birkaç yıl önce ölen babalarından miras kalan çiftliği idare etmek için çok çalışmış. Her gün, gün doğumundan gün batımına kadar çiftlikteki işlerle uğraşır, koyunlara ve sığırlara bakar, onları beslemek için tahıl ve çim yetiştirmiş.

Kian bir gün annesine, koyun ve sığır satmaya gittiği pazarda çok güzel bir kızla tanıştığını, birbirlerine umutsuzca âşık olduklarını anlatmış. O zamanlarda gelenek olduğu üzere annesinden, gidip kızı ailesinden istemesini rica etmiş.

Yaşlı kadın oğlunun büyüüp de evlilik düşünecek yaşa gelmesine ilk başta çok sevinmiş ve onun kalbini çalan kızın adını sormuş. Oğlu ise kızın bir prenses olduğunu ve kralın tek kızı olduğunu söylediğinde, kadının ağzı şaşkınlıktan açık kalmış. Yaşlı kadın, oğlunu kralın ona kızını vermeyeceğine ikna etmeye çalışmış ancak Kian ısrar etmiş, yaşlı kadın da isteksizce kızını istemek için ertesi gün krala gitmeyi kabul etmiş.

Yaşlı kadın sözünde durmuş ve ertesi gün erkenden sarayın kapısına gitmiş ve kralı görmek istediğini söylemiş. Kral, kadını alçakgönüllülikle karşılamış, onun huzura çıkma sebebini sabırla dinlemiş. Kadın, oğlunun sevgili prensesle evlenmek istediğini söylediğinde kapı bekçileri, askerler ve kraliyet muhafızlarının şaşkınlıktan ağızları açık kalmış, ancak bilge kral tepki vermemiş, sadece kadın konuşurken sakalını sıvazlamış ve biraz düşündükten sonra yanıtlamış, “Kocanı tanıdım,

dürüst ve çalışkandı. Kian da babasına benziyor, çalışkan bir evlat. Ama oğlun hala genç bir çocuk, eğitimi yok, becerisi yok ve çiftliğin dışındaki dünyayı hiç görmemiş. Ancak kendini ispat ederse kızımıyla evlenebilir, böylece söyle oğluna.”

O akşam annesinden haberleri alan Kian mutsuzluğa gömülmüş. Kralın onunla gurur duyacağı bilgi ve beceriler edinmeye yemin etmiş ve ertesi gün dünya hakkında öğrenebileceği kadar çok şey öğrenmek için evinden uzaklara gitmeye karar vermiş. Zavallı annesi onu yine vazgeçirememiş. Ona fırında bir somun ekmek pişirmiş ve Kian ertesi gün yola çıkmış.

Kian aylarca yürümüş; vadileri, ormanları geçmiş, dağları tepeleri aşmış, birçok köye ve kasabaya uğramış, dünya ve içinde yaşayanlar hakkında birçok şey öğrenmiş. Sonunda bir ırmağın kenarına gelmiş ve yakınlardaki bir ceviz ağacının dibinde biraz dinlenmeye karar vermiş. Oturur oturmaz “Oh! Ah! Amma da yorulдум yürümekten ama öğrendim ki nereye gidersem gideyim, dünya aynı.” demiş.

Ağzından bu sözler çıkar çıkmaz, ceviz ağacına giden patikada ufak boylu, tuhaf bir adam belir-

miş. Boyu Kian'ın ancak dizlerine geliyormuş, o kadar uzun bir sakalı varmış ki, arkasından yerde sürükleniyormuş. Taze ceviz şeklinde büyük, yeşil bir urba giyiyormuş, terlikleri de ağaç kabuklarından yapılmamış.

“Merhaba yorgun dostum, seni buraya getiren nedir ve neden adımı söyledin?” diye sormuş küçük adam.

“Adını filan söylemedim, kim olduğunu da bilmiyorum!” diye yanıtlamış Kian, böyle tuhaf, minik bir adamı gördüğü için şaşkınmış.

“Benim adım Oh-Ah ve sen bu ceviz ağacının altına oturduğunda benim adımı söyledin. Söyle bakalım, hangi dünyadan geliyorsun?” demiş küçük adam.

“Dünyalar insan dişi gibi mi, bunun dışında sıra sıra başka dünyalar da mı var?” diye sormuş Kian şaşkınlıkla. Küçük adam cevap vermiş, “Hem de birçok dünya var! Benden ne istediğini söyle, ben de sana yardım edeyim.”

Kian bir an düşünmüş ve bu küçük adama hikâyesini anlatmaya karar vermiş. Oh-Ah, Kian'ın hikâyesini duyduğunda bir kahkaha koyuvermiş ve demiş ki, “Kesinlikle doğru yere geldin,

Çünkü ben Oh-Ah'ım, gelmiş geçmiş en büyük sihirbazım ve kendime bir çırak arıyorum. Sana var olan birçok dünyadan birini göstereceğim, arkamdan bu ceviz ağacının içine gel."

Bunu dedikten sonra kk adam, bastonunu ceviz ağacına doğru sallamış, ağaç ortadan ikiye ayrılarak açılmış. Ağaçtaki açıklıktan güçlü bir ışık gelmiş ve kk adam Kian'ı arkasından ağıarak ağacın içine adımıını atmış.

Kian, kk adamı takip edip etmemekte tereddüt etmiş ama ağaçtaki açıklığa girdiğinde karşısına çok güzel bir manzara çıkmış. Ceviz kabuklarından yapılmış ufak tefek bir ev varmış, arkasındaki tepeler tuhaf bitkilerle ve çiçeklerle doluymuş. Evin yanından ufak bir dere akıyormuş. Kian, derenin yanında yapraklardan yapılma bir elbise giymiş, suyla oynayan çok güzel bir kız görmüş. Merakına yenik düşüp kk adamı izleyerek ağacın içine girmiş. Kian diğer tarafa adımıını atar atmaz, ağaç tekrar eski haline gelmiş.

Oh-Ah'ın kızı olan Peri onları karşılamak için koşmuş. Babasını ve misafirini güzelce selamlamış, eve yerleşmelerine yardım etmiş. Babasının tuhaf ayakkabılarını ve urbasını çıkarmasına yardım

etmiş ve yorgun yolcular için yemek hazırlamış. Babası elini yüzünü yıkayıp yolculuk kıyafetlerini değiştirirken, kız da yavaşça Kian'a babasının yanında ne işi olduğunu sormuş. Kian, yolculuğunu anlatmış. Oh-Ah'ın çırağı olmak istediğini söylemiş ama kız bu durumdan korkmuş.

Peri, Kian'ı uyarmış; "Büyük tehlikesedin. Babamın çok büyük bir sihirbaz olduğu doğrudur ama sihir onu kötü bir insana dönüştürdü. Çok fazla çırağı oldu ama çıraklar bir şeyler öğrenir öğrenmez babam onları uyutur ve bodrumdaki turşu kavanozlarının içine koyar. Çok yaşlanıp çalışmaktan yorulduğu zaman, babam onları uyandırıp kendi hizmetine koşacak."

Bunu duyan Kian çok korkmuş ve kendi dünyasına geri dönmesine yardım etmesi için Peri'ye yalvarmış. Peri ona ceviz ağacını sadece babasının açabildiğini ama Kian'ı kurtarabilecek bir planı olduğunu söylemiş: "Babam sana hangi büyüyü öğretmeye çalışırsa çalışın, hiçbir şey öğrenmemiş gibi yap. Her zaman bir aptal gibi davran, belki en sonunda seni bırakır."

Kian, Peri'nin tavsiyesini dinlemiş ve sonraki aylar boyunca ne zaman Oh-Ah ona bir şey öğret-

meye kalksa, öğrenmemiş gibi davranmış. Kian o kadar iyi aptal rolü yapmış ki, yaşlı sihirbaz bile bu oyuna gelmiş. Oh-Ah, Kian'a farklı hayvan kılık-larına girmeyi, insanların düşüncelerini okumayı, geleceği görmeyi öğretmeye çalışmış ama Oh-Ah ne kadar uğraşırsa uğraşsın, Kian daha çok aptal rolü yapmış. Aylar sonra, Kian'in hiçbir şey öğrenmediğini gören Oh-Ah çok sıkılmış ve bu aptal ıraktan kurtulmak istemiş. Kian'a demiş ki; "Oğlum, uzun zamandır evinden uzaktasın, annen seni merak etmiştir. Gidip onu bir ziyaret et."

Kaçmak için bu fırsatı bekleyen Kian bu teklifi hemen kabul etmiş ve ikisi birlikte ceviz ağacına doğru yola koyulmuşlar. Oh-Ah bastonunu sallamış ve daha önce olduğu gibi ağaç açılmış. Kian, Oh-Ah'a çabucak veda etmiş ve ağaca adımını atarak diğer tarafa geçmiştir. Kian geçer geçmez, Oh-Ah arkasından bağırır; "Güle güle, Tanrı yardımcın olsun! Aylarca kızımın yemeklerini yedin, ne kadar uğraşırsam uğraşayım hiçbir şey öğrenmedin. Git ve bir daha geri gelme!" Daha sonra bastonunu sallamış ve ağaç bir gürültüyle kapanmış. Sihirbazın elinden kaçabildiği için mutlu olan Kian'in zaten geri dönmek gibi bir ni-

yeti yokmuş ve hemen evin yolunu tutmuş. Yaşlı annesi onu gördüğüne çok sevinmiş ve demiş ki; “Söyle oğlum, dünyayı öğrenmek için bunca çabanın ödülü olarak sana ne vereyim?” Kian eski evine şöyle bir bakınmış, annesinin ona verecek hiçbir şeyi olmadığını görmüş çünkü yokluğunda çiftliğe bakacak kimse yokmuş ve zavallı kadın yokluk içindeymiş.

Annesini böyle muhtaç halde yalnız bıraktığına pişman olan Kian gülümsemiş ve demiş ki; “Üzülme, bir plan var aklımda. Yarın sabah ahıra girdiğinde, orda güzel bir keçi göreceksin. Onu pazara götürüp on gümüşe sat, daha azına satma. Ama satmadan önce keçinin yularını al ve eve getir.”

Kian'in annesi bunu kabul etmiş ve ertesi sabah, boş sandığı ahırda güzel bir keçi gördüğünde çok sevinmiş. Bu keçinin uzun, ipeksi tüyleri varmış, gözleri pırıl pırıl parlıyormuş, boynuzları kocamanmış. Yaşlı kadın keçiyi pazara götürmüştü. Bir sürü insan keçinin fiyatını sormuş ve kadın on gümüş dediğinde herkes vazgeçmiş. Ama günün sonunda varlıklı bir arazi sahibi gelmiş, keçiyi gördüğünde kaç para olursa olsun onu almaya karar vermiş. Arkadaşları böyle yüksek bir fiyata keçiyi

almaktan onu vazgeçirmeye çalışmışlarsa da, zengin toprak sahibi daha önce böyle güzel bir keçi görmediğini, kimsede olmayan böyle bir keçi fiyatı ne olursa olsun alabileceğini, bu keçinin de satabileceği kendisi kadar iyi yavruları olacağını söylemiş. Böylece parasının karşılığını aldığı gibi, daha da zenginleşecekti. Yaşlı kadına on gümüş vermiş ama kadın yuları çıkardığında adam kızmış ve demiş ki; “Bu keçiye o kadar para saydım, sen benden şu ip parçasını mı esirgiyorsun?” Ama yaşlı kadın yuları eve götürmesi gerektiği konusunda inat etmiş. Zengin toprak sahibi iç çekmiş, keçiye başka bir yular geçirmiş ve yanında arkadaşları ve yeni keçiyle birlikte pazardan çıkmış.

Toprak sahibi kasabadan kendi arazisine doğru yürümeye koyulmuş ama keçi aniden boynunun etrafındaki yuları öyle bir çekiştirmiş ki, toprak sahibinin elinden kurtulup serbest kalmış. Toprak sahibi küfretmiş, yardım istemiş ve arkadaşlarıyla birlikte keçiye yakalamaya çalışmış ama keçi dikenli çalılıkların arasına kaçmış. Burada keçi bir fareye dönüşmüş ve tekrar pazara koşmuş.

Bu esnada yaşlı kadın, kazandığı parayla taşıyabileceği kadar erzak almış ve eve doğru yürü-

meye başlamış. Torbalardan birine saklanmış olan fareyi görmemiş bile. Eve vardığında torbaları yere koymuş. Yaşlı kadın tozlu kıyafetlerini değiştirirken fare saklandığı yerden gizlice çıkmış bir anda Kian’a dönüşmüş. Kian, Oh-Ah’tan hayvan kılığına girmeyi çok güzel öğrenmiş.

Annesi, keçiyi satarak kazandığı parayı gururla göstermiş, keçinin aslında oğlu olduğunu bilmiyormuş. Kian ona, ertesi sabah köpek kulübesine gitmesini, orada çok güzel bir av köpeği bulacağını söylemiş.

Köpeği pazara götürüp kırk gümüşe satmasını ama köpeğin tasmaını eve geri getirmesini söylemiş. O gece karınlarını doyurmuşlar ve güzelce uyumuşlar.

Sonraki sabah yaşlı kadın, boş olan köpek kulübesinde güzel bir av köpeği gördüğünde çok şaşırılmış. Köpek büyük ve çevikmiş. Arka ayakları çok güçlü ve uzunmuş ama aynı zamanda uysal ve itaatkâr bir hayvanmış. Yaşlı kadın şaşkınlıkla, “Bu herhalde krallıktaki en iyi av köpeği!” demiş. Köpeğin tasmaını takmış, pazara gitmiş. Pazarda asil adamlar ve avcılar köpeğe çok ilgi göstermişler. Her biri yaşlı kadınla kırk gümüşten daha az

para ödemek için pazarlık etmeye çalışmış ama bu, boşunaymış.

Sonunda zengin ve mağrur bir asilzade, köpek için kırk gümüşü ödemeye karar vermiş. Kadın köpeğin boynundan tasmaını çıkarırken asilzade itiraz etmiş. “Tasmayı çıkarınca kaçarsa ne olacak?” diye sormuş. Kadın onu temin etmek için “Merak etmeyin. Bu iyi eğitilmiş, itaatkâr bir köpek. Kaçmaz.” demiş. Asilzade de köpeğin boynuna başka bir tasma bağlamış ve pazardan çıkıp gitmiş.

Asilzade pazardan biraz uzaklaşınca, köpek bir yaban tavşanının kokusunu almış ve tasmaını o kadar kuvvetlice çekmiş ki, asilzade düşüp tasmaını elinden kaçırmış. Köpek serbest kalmış ve asilzade onu ne kadar ararsa arasın bulamamış. Daha önce olduğu gibi köpek bir fareye dönüşmüş ve yaşlı kadınla birlikte eve dönmüş.

Yine, yaşlı kadınla oğlu güzel bir yemek yemişler ve keçiyle köpeğin satışından epey para kazandıkları için sevinmişler. Kazandıkları para mevsimi geçirmelerine yetecek kadar olsa da Kian, annesinin artık hiç çalışmak zorunda kalmamasını, bir asil gibi yaşamasını istiyormuş. O gece yatmadan önce annesine, ahırda dünyadaki

hiçbir ata benzemeyen bir at bulacağını, atı alıp pazara götürmesini ve 100 altından daha az olmamak kaydıyla en yüksek fiyatı verene satmasını söylemiş. Kian, bütün krallığı verseler bile, atın eyerini satmaması için annesini uyarmış.

Ertesi sabah yaşlı kadın ahırda halifelere layık mükemmel bir Türkmen aygıtı bulmuş. Atın uzun ve kaslı bacakları, uzun ve zarif bir boynu ve parlak tüyleri varmış. Pazara doğru giderken yaşlı kadın, “Bu çok iyi bir at ama bu ata bile yüz altın verirler mi bilmem!” diye düşünmüş.

Şans eseri, o gün pazarı prens ziyaret ediyormuş, yanında hocası ve kraliyet muhafızları varmış. Prens atı görür görmez fiyatı ne kadarsa verip almaya karar vermiş. Kraliyet muhafızlarına, kadına ödeme yapmalarını emretmiş, muhafız bir keşenin içinden kadının eline yüz altın dökmüş fakat o anda, toplanan kalabalığın içinde zengin bir tüccar belirmiş ve at için beş yüz altın teklif etmiş. Yaşlı kadın bu teklif karşısında çok şaşırmış ama oğlunun sadece en yüksek ücreti kabul etmesini söylediğini hatırlamış. Böylece tüccarın teklifini kabul etmiş. Prens bu duruma çok üzülmüş. Tüccar, kadının ayağının dibine bir altın çuvalı bırak-

miş, çuval açılmış ve içinden altınlar dökülmüş. Kadın altınları toplayıp saymakla o kadar meşgulmüş ki, tüccar ata binmeden atın eyerini çıkarmayı unutmuş. Sonunda eyeri hatırladığında, at ve yeni sahibi çoktan uzaklaşmışlar. Kadın altın dolu çuvalı evine taşırken, “Neyse, ne de olsa eski püskü bir eyerdi.” diye düşünmüş. Kadının bilmediği ise, eyeri takar takmaz Kian’ın at biçiminde kaldığı ve eski haline dönemediğiymiş. Kadın eve ulaştığında Kian’ı hiçbir yerde bulamamış. Altın çuvalını açıp bütün altınların cevizlere dönüştüğünü gördüğünde ise şaşkınlıktan ağzı açık kalmış.

Bu esnada, kasabadan dışarı çıkmışlarken at kişnemiş ve arka ayakları üstüne kalkmış. Binicisini sırtından atmak istemiş ama binici atın eyerine çok sıkı tutunuyormuş, topuklarını da eğelerine sıkıca bastırmış. Binici atın kulağına, “Benden kurtulmaya çalışayım deme, çünkü ben Oh-Ah’ım.” diye fısıldamış. “Duydum ki birileri pazarda fahiş fiyatlara çok güzel hayvanlar satıyor-muş, ben de şüphelendim. Bugün bu zengin tüccar kılığında pazara geldim, seni de hemen tanıdım, at şeklinde olsan bile! Şimdi seni çiftliğime geri götüreceğim ve beni aptal yerine koymak ne de-

mekmiş göstereceğim sana!” Bunu dedikten sonra Oh-Ah, atı ceviz ağacına doğru sürmüş ve evinin yanına bağlamış. Kian çok üzülmüş ve kendi kendine feryat etmiş, “Ah, bu sonu ben açgözlülüğümle kendim getirdim, pazarda üç insanı kandırdım, şimdi çiftlik hayvanı gibi tarlalarda çalıştıracak Oh-Ah beni! Sihir beni Oh-Ah’tan daha kötü bir insan yaptı!”

Ancak Oh-Ah’ın kalbi taştanmış, atın feryatlarını duymazdan gelmiş. Oh-Ah kızını uyarmış, “Bu ata dikkat et. Kian’dan başkası değil bu.” Daha sonra kızına ata göz kulak olma görevi vermiş ve demiş ki, “Gidip bir sabah bulacağım onu koşmak için. Gerçek bir at gibi tarlada çalışsın bakalım!” Peri, Kian’ı bu durumda gördüğüne çok üzülmüş, ata biraz yem ve su getirmiş. Daha sonra atın tüylerini taramak için eyerini çıkarmış. Eyer çıkar çıkmaz da Kian kendisini bir kargaya dönüştürüp yaşlı ceviz ağacına doğru uçmuş. Oh-Ah’ın söylediğini duyduğu büyülü sözleri tekrarlamış, ağaç açılmış. Karga da içinden uçup gitmiş.

Bunu gören Oh-Ah sinirlenmiş, hemen kendini bir şahine çevirip karganın peşine düşmüş. Karga kanatlarını çok hızlı çarpıyormuş ama şahin

ona hemen yetişmiş. Aşağı bakan Kian, kralın biricik kızıyla birlikte gül bahçelerinde saklandığını görmüş ve o da oraya saklanmaya karar vermiş. Kendisini bir güle çevirmiş ve kralın kızının etrafındaki güllerin arasına saklanmış. O esnada Oh-Ah, kendisini yaşlı bir dervişe dönüştürerek gül bahçesine gelmiş ve kralı görmek istediğini söylemiş.

Muhafızlarından kapıda yaşlı bir derviş olduğunu öğrenen kral, adamlarına dervişe biraz para vermelerini ve onu yoluna göndermelerini söylemiş. Derviş kapıların ardından bağırarak, “Para istemiyorum, güzelliğin peşindeyim. İzin ver kızının başının üstünde büyüyen güllerden birini alayım, kızının sağlığına dua edeyim!”

Nazik kral dervişin bu isteğini kabul etmiş ama derviş güle uzanır uzanmaz gül bir zümrüde dönüşüp prensesin tacına düşmüş. Gökten zümrütler yağmasına şaşırarak kral ayağa fırlamış. Derviş, zümrüdü almak için ileri atılmış ama zümrüt onun ellerinde bir nara dönüşmüş. Yere düşmüş, açılmış ve içindeki kırmızı tohumlar, prensesin altın sandaletlerinin etrafına saçılmış. Kralın ve prensesin şaşkınlığı daha geçmemişken, yaşlı der-

viş bir horoza dönüşmüş ve tohumları yemeye çalışmış. Son nar tohumunu da yemek üzereyken, tohum bir tilkiye dönüşmüş, horozu gırtlğından yakalayıp onu oracıkta yemiş.

Böylece Kian, Oh-Ah'ı yemiş, dünya da kötü kalpli, yaşlı sihirbazdan kurtulmuş.

Bu kargaşayı gören kralın muhafızı, bahçede kapana kısılan tilkiye oklarını atmaya başlamış. Kian kendini kurtarmak için insan haline dönmüş ve krala yalvarmış, "Affet beni majesteleri ama kaçacak yerim yoktu!" diye feryat etmiş. Daha sonra, yaşlı büyücüyle tanıştığı günden itibaren olan biten her şeyi anlatmış, pazarda kandırdığı adamların paralarını geri ödemeye de söz vermiş.

Kral, Kian'ın tecrübelerinden ve dürüstlüğünden o kadar etkilenmiş ki, kızını ona vermeyi kabul etmiş. Kral, Kian'ın sihirdeki ustalığından da çok etkilenmiş ve onu kraliyet sihirbazı yaparak, annesiyle birlikte hayatlarının geri kalanı boyunca rahatça yaşamalarına yetecek kadar para vermiş.

YILDIZ FALCISI AYAKKABICI AHMED

Büyük İsfahan şehrinde, Ahmed adında dürüst ve çalışkan bir ayakkabıcı yaşamış. Tek isteği sessiz sakin bir hayat yaşamakmış; kendisiyle evlenmeye tenezzül etmiş olsa da, onun mütevazı hayatından memnun olmayan karısı olmasa, bu isteğini gerçekleştirebilirmiş de.

Ahmed'in karısı Sittâra her zaman zenginlik ve lüks hevesiyle yaşamış. Ahmed ise bu hayalleri asla tasvip etmese de, karısına zevk veren şeyler

konusunda onunla tartışamayacak kadar yumuşak kalpli bir kocaymış. Boş vermiş bir gülümseme ya da baş sallaması, karısının sürekli anlattığı gündüz düşlerine onun verdiği tek cevapmış; kadın kendini kaderinde büyük servetlerin yazılı olduğuna inandırmaya devam ediyormuş.

Bir akşam kafasında bu hayallerle hamama giden Sittâra, etrafında köleleri olan bir kadını harika bir peştamal içinde, mücevherlerini takıp takıştırmış halde uzanırken görmüş. Bu Sittâra'nın hayatı boyunca özlemine çektiği şeymiş, çok güzel mücevherleri ve köleleri olan bu kadının adını öğrenmek istemiş. Kadının meşhur bir yıldız falcısının karısı olduğunu öğrenmiş. Kafasında bu bilgiyle eve dönmüş. Kocasını kapıda karşılamış ama görebildiği sadece asık bir suratmış, karısı ona bir gülümseme bile bahşetmemiş, saatlerce hiç konuşmamış. Canının sıkkin olduğu çok belliymiş.

Sonunda demiş ki;

“Bırak beni öpüp koklamayı, beni gerçekten sevdiğini ispatlamanın zamanı geldi.”

Zavallı Ahmed, “Ne ispatlaması!” diye haykırarak, “Ne istedin de yapmadım?”

“Ayakkabıcılığı bırak; değersiz bir iş bu ve günde on-on iki dinardan fazlasını kazandırmıyor sana. Bir yıldız falcısı ol! Kaderimiz değişir, istediğim her şeye sahip olurum ben de, o zaman mutlu olurum.”

“Yıldız falcısı mı?” demiş Ahmed, “Yıldız falcısı! Benim kim olduğumu unutuyorsun galiba! Ayakkabıcıyım ben, hiçbir şey bilmeden bu kadar bilgi ve yetenek gerektiren bir işi nasıl yaparım?”

“Bana ne senin yeteneklerinden?” demiş öfkeli Sittâra; “Tek söyleyeceğim, eğer hemen yıldız falcısı olmazsan, yarın boşarım seni!”

Ayakkabıcı itiraz etmiş ama boşunaymış. Yıldız falcısının karısının görüntüsü, mücevherleri ve köleleri, Sittâra’nın aklını esir almış. Bütün gece rüyalarında başka hiçbir şey görmemiş, uyandığında da kocası isteğini yerine getirmezse, evi terk edeceğini söylemiş. Zavallı Ahmed ne yapsın? Yıldızlardan anlamazmış elbette ama karısına da çok düşkünmüş ve onu kaybetmeye dayanamamış. Karısının dediğini yapmayı kabul etmiş, elinde kalan her şeyi satarak bir usturlap, gökyüzüyle ilgili bir rehber ve on iki burcun olduğu bir tahta satın almış. Elinde aldıklarıyla pazara gitmiş ve

bağırmaya başlamış; “Ben yıldız falcısıyım! Güneşi bilirim, ayı bilirim, yıldızları bilirim, on iki burcu bilirim; doğumları hesaplarım, olacakları önceden bilirim!”

Ahmed’i herkes çok iyi tanımış. Etrafında bir kalabalık toplanmış. Birisi “Ne! Ahmed çalışmaktan başın mı döndü?” demiş. Bir başkası “Sonunda aşağı bakmaktan sıkıldın mı?” demiş, “Artık yukarılara mı bakmak istiyorsun?” Bunun gibi bir sürü alay, zavallı ayakkabıcının kulaklarında çınlamış ama Ahmed bunlara kulak asmadan yıldız falcısı olduğunu söylemeye devam etmiş, bu yaptığı şeyin güzel karısını memnun edeceğini biliyormuş. O esnada kralın mücevhercisi de yakınlardan geçiyormuş. Mücevherci çok büyük sıkıntı içindeymiş çünkü taca ait olan en büyük yakutu kaybetmiş. Paha biçilemez bu mücevheri bulmak için her yolu denemiş ama faydası yokmuş. Mücevheri kaybettiğini kraldan daha fazla saklayamayacağını bilen mücevherci ölümüne kaçınılmaz gözle bakıyormuş. Bu umutsuzluk içinde kasabada dolaşırken Ahmed’in etrafında toplanan kalabalığı görmüş ve ne olduğunu sormuş. Orada duranlardan biri “Ayakkabıcı Ahmed’i tanımıyor musun? Bir-

den ilham gelmiş gibi falcı olmuş!” demiş gülererek.

Denize düşen yılanı sarılır; mücevherci fal lafinı duyar duymaz Ahmed’in yanına gitmiş, ona olanları anlatmış ve demiş ki; “Eğer işinin eriyersen, kralın yakutunu bulursun. Yakutu bul, ben de sana iki yüz altın vereyim. Ama altı saat içinde bulamazsan, bütün nüfuzumu kullanarak seni sahtekârlıktan ölüm cezasına çarptırırım.”

Zavallı Ahmed yıldırım çarpmışa dönmüş. Konuşamadan, kıpırdayamadan öylece kalakalmış. Şanssızlığına üzülmüş ve çok sevdiği karısının kiskançlığı ve açgözlülüğü yüzünden düştüğü hale lanet etmiş. Kafası bu üzücü düşüncelerle dolu olan Ahmed, yüksek sesle feryat etmiş, “Ah be kadın! Çöldeki zehirli bir yilandan daha zararlısın bir adamın mutluluğu için!”

Kralın yakutunu mücevhercinin karısı saklıyormuş. Suçunun anlaşılmasından endişe eden bu kadın, kölelerinden birini kocasını yakından izlemekle görevlendirmiş. Efendisinin bir falcıyla konuştuğunu duyan köle, biraz daha yaklaşmış ve biraz duraksadıktan sonra kadınla yılanı kıyaslayan bu adamın her şeyi bildiğine ikna olmuş. Nefes nefese hanımına koşmuş ve demiş ki;

“Hanımım, bir yıldız falcısı suçunuzu bildi. Altı saat geçmeden her şey anlaşılacak ve herkes olanı biteni duyacak, hayatınızı kurtaracak kadar şanslı olsanız bile kim bilir başınıza neler gelecek!” Köle daha sonra duyduklarını ve gördüklerini anlatmış ve Ahmed’in feryadı, mücevhercinin karısını en az köleyi korkuttuğu kadar korkutmuş.

Mücevhercinin karısı aceleyle peçesini yüzüne geçirip bu korkunç falcıyı aramaya çıkmış. Onu bulduğunda kendini ayaklarına atarak yalvarmış; “Hayatımı ve onurumu bağışla, her şeyi itiraf edeceğim.”

Ahmet şaşkınlıkla sormuş;

“Neymiş bana itiraf edeceğin şey?”

“Ah, zaten bilmediğiniz bir şey değil. Kralın tacından yakutu benim çaldığımı zaten biliyorsunuz. Bana zalimlik eden kocamı cezalandırmak için yaptım bunu, böylece zengin olurum, onu da ölüm cezasına çarptırırlar dedim. Ama sen, yüce adam, senden bir şey gizlenmez. Planımı gördün ve bozdun. Merhamet diliyorum senden, ne emredersen yaparım.”

O anda gökten bir melek inse Ahmed’i mücevhercinin karısı kadar rahatlatamazmış. Üstüne

yeni yapışan bu yücelik vasfını kabul etmiş ve demiş ki; “Kadın! Ne yaptığını biliyorum, günahını itiraf etmiş olman iyi bir şey, çok geç olmadan merhamet dilendin. Evine dön, yakutu kocanın uyuduğu yastığın altına koy. Kapıdan olabildiğince uzağa yerleştir yakutu ve için rahat etsin, kimse senden şüphelenmeyecek.”

Mücevhercinin karısı eve dönmüş ve söylenenleri yapmış. Ahmed onu takip etmiş ve mücevherciye hesaplamalarını yaptığını, güneşin ve ayın yerlerine ve yıldızların durumuna göre yakutun şu anda kapıdan uzak tarafta, yastığının altında olduğunu söylemiş. Mücevherci Ahmed’in deli olduğunu düşünmüş, ama umut dedikleri şey de cennetten bir ılık huzmesi gibiymiş, evine koşmuş ve yastığın altında, tam da anlatılan yerde yakutu bulduğunda şaşkınlıktan ağzı bir karış açık kalmış. Ahmed’in yanına geri dönmüş, onu kucaklamış, onu en iyi dostu ve hayatının kurtarıcısı olarak bellemiş. Ahmed’e iki yüz altın vermiş ve onu çağının en iyi yıldız falcısı ilan etmiş.

Bu övgüler zavallı ayakkabıcıyı hiç sevindirmemiş, Ahmed, hayatını kurtardığına şükrederek evine dönmüş. Kapıdan girer girmez karısı boy-

nuna atlamış ve demiş ki; “Canım falcım, bu ne başarı!”

“Al!” demiş Ahmed, ciddi bir sesle, “İki yüz altın... Şimdi mutlusundur umarım, bir daha da benden bugünkü gibi hayatımı tehlikeye atmamı istemezsin.” Sonra olan biten her şeyi anlatmış. Ama olanlar kadının üzerinde Ahmed’in üzerinde olduğundan çok daha farklı bir etki bırakmış. Sittâra altından başka bir şey görmüyormuş. Altın sayesinde hamamda gördüğü falcı karısı ile aşık atabileceğini düşünüyormuş. “Cesaret,” demiş, “Cesur ol kocacığım. Bu yeni ve asil mesleğinde daha ilk işindi. Git ve daha iyi ol, biz de zengin ve mutlu olalım.”

Ahmed ne kadar karşı çıktıysa, tehlikeyi anlatmaya çalıştıysa da boşunaymış; kadın gözyaşlarına boğulmuş, kocasını onu sevmemekle suçlamış ve yine boşanmakla tehdit etmiş.

Ahmed’in kalbi erimiş, bir daha denemeyi kabul etmiş. Ertesi gün usturlabını, burç tahtasını ve rehberini alıp yola çıkmış. Önceden yaptığı gibi bağırmaya başlamış; “Ben yıldız falcısıyım! Güneşi bilirim, ayı bilirim, yıldızları bilirim, on iki burcu bilirim; doğumları hesaplarım, olacakları

önceden bilirim!" Ahmed'in etrafında yine bir kalabalık toplanmış, yakutun öyküsü duyulduğu için bu sefer hiç kimse onunla dalga geçmemiş ve ünü, zavallı ayakkabıcı Ahmed'i İsfahan şehrinin gelmiş geçmiş en yetenekli ve en iyi yıldız falcısı yapmış.

Herkes Ahmed'e bakarken, peçeli bir kadın yaklaşmış. Kadın şehirdeki en zengin tüccarlarından birinin karısıymış ve hamamdan geliyormuş. Hamamda kıymetli gerdanlığını ve küpelerini kaybetmiş. Şimdi eve dönerken korku içindeymiş çünkü kocasının mücevherlerini aşığına verdiğini düşüneceğinden endişe ediyormuş. Ahmed'in etrafındaki kalabalığı gören kadın herkesin neden burada toplandığını sormuş. Kadına ünlü falcının öyküsünü anlatmışlar; daha önce ayakkabıcıyken kendisine birden doğaüstü bilgilerin ilham olunduğunu, usturlabının, burç tahtasının ve rehberinin yardımıyla dünyadaki her şeyi bileceğini söylemişler. Mücevherci ve kralın yakutunun öyküsü kadına bire bin katarak anlatılmış. Falcının becerisinden şüphesi kalmayan kadın Ahmed'e gitmiş ve kaybettiklerini anlatarak demiş ki; "Senin gibi derin ve bilgili bir adam mücevherlerimi hemen

bulacaktır, onları bul, ben de sana elli altın vereyim.”

Zavallı ayakkabıcı şaşkına dönmüş, aşağı bakmış, insanlar onun cehaletini anlamadan kaçmanın bir yolunu arıyormuş. Kalabalığın içinden geçerken kadının peçesinin alt kısmı yırtılmış. Ahmed’in aşağı bakan gözleri bunu fark etmiş, diğerleri görmeden kadını kibarca uyarmak istemiş, kadının kulağına demiş ki; “Hanımefendi, yırtığa bakın” demiş. Kafası kaybettiği mücevherleriyle meşgul olan kadın o anda nasıl olmuş olabileceğini hatırlamış. Ahmed’in söyledikleri olanı biteni hatırlamasını sağlamış ve kadın şaşkınlık içinde demiş ki; “Bekle burada büyük falcı. Hak ettiğin ödülle birlikte birazdan geri geleceğim.” Kadın bunu söyleyerek oradan ayrılmış, kısa süre içinde bir elinde gerdanlığı ve küpeleri, diğer elinde içinde elli altın olan bir kese ile geri gelmiş. “İşte altınların,” demiş kadın “senin gibi büyük bir adam doğanın bütün sırlarını bilir! Mücevherlerimi nereye koyduğumu tamamen unutmuştum, sen olmasan asla bulamazdım. Ama sen bana yırtığa bakmamı söyleyince, üstümü çıkarmadan önce mücevherlerimi hamamda duvarın dibinde-

ki küçük bir yarığın içine koyduğumu hatırladım. Şimdi eve rahat rahat gidebilirim, senin sayende bilge adam!”

Bunları diyen kadın uzaklaşmış. Ahmed yine şansına şükrederek evine dönmüş, bu işi bir daha hiç yapmamaya kararlıymış. Ama güzel karısı, hamamda yine meşhur falcının karısı ile aşık atamamış, o yüzden kocasının falcılık yapmaya devam etmesi için bütün tehditlerini sırayla tekrarlamış.

Bu kez kralın hazinesinden kırk sandık altın ve mücevher çalınmış, kırk sandık hazinenin yarısından fazlası ediyormuş. Hazinedar ve diğer devlet görevlileri, hırsızları bulmak için gece gündüz çalışmışlar ama boşunaymış. Kral kendi falcısını çağırtmış ve belli bir süre içinde hırsızlar bulunmazsa, kendisinin de nazırlarının da ölüm cezasına çarptırılacağını söylemiş. Verilen süreden geriye sadece bir gün kalmış. Bütün aramalar sonuçsuzmuş ve baş falcı, bütün hesaplamaları boşa çıktığı için kaderine boyun eğmiş ama arkadaşlarından biri ona olağanüstü yetenekleriyle kısa sürede ünlenen ayakkabıcı Ahmed'i çağırtmasını önermiş. Ahmed'i getirmek için hemen iki köle görevlendirilmiş, köleler Ahmed'i almaya gitmişler. Zaval-

lı ayakkabıcı karısına demiş ki; “Hırsının nelere yol açtığını görüyor musun? Ölümüne gidiyorum senin yüzünden. Kralın falcısı ünümü duymuş ve şüphe yok ki sahtekârlıktan ölüm cezasına çarptırarak beni.”

Baş falcının sarayına geldiğinde bu yüce kişinin kendisini şahsen karşılamasına, onu kendi koltuğuna oturtmasına şaşırılmış, baş falcı ancak kendisinin duyabileceği kadar alçak bir sesle demiş ki; “Cennetin yolları, bilge ve becerikli Ahmed, aranarak bulunmaz. Yüksekler çoğu zaman aşağılardadır, aşağılar da yükseklerde. Dünya kader ve talih üzerinde döner. Şimdi kaderime razı olma sırası bende, talihine sevinme sırası sende.”

Konuşması burada kralın ulağı tarafından kesilmiş. Ayakkabıcının ününü duyan kral, Ahmed’i görmek istiyormuş. Zavallı Ahmed artık sonunun geldiğini anlamış ve onu bu zor durumdan kurtarması için Tanrıya dua ederek ulağı izlemiş. Kralın huzuruna geldiğinde, yerlere kadar eğilmiş ve majestelerine uzun ömür dilemiş. Kral demiş ki; “Söyle bana Ahmed, kim çaldı hazinemi?”

Ahmed cevap vermiş; “Bir kişi çalmadı, hırsızlığı kırk hırsız birlikte yaptı.”

“Peki,” demiş kral, “kimdi bunlar? Ne yaptılar altınlarımı, mücevherlerimi?”

Ahmed cevap vermiş; “Bu sorulara şimdi cevap veremem. Ama majesteleri bana hesaplamalarım için kırk gün verirlerse gerçeği bulacağıma inanıyorum.”

Kral, “Sana kırk gün veriyorum. Ama bu kırk günün sonunda hazinem bulunmazsa, bu senin hayatına mal olur.” demiş. Ahmed memnun bir şekilde evine dönmüş. Kendisine verilen bu süre içinde sahte ününün eceli olacağı bu şehirden kaçmak niyetindeymiş.

Eve girdiğinde onu karısı karşılamış ve demiş ki, “Neler oldu bakalım?”

Ahmet cevap vermiş; “Hiçbir şey olduğu yok. Yalnızca kralın hazinesinden çalınan kırk sandık altın ve mücevheri bulamazsam, kırk gün sonra canımı alacaklar.”

“Ama hırsızları bulursun sen.”

“Ne? Nasıl bulayım ben hırsızları?”

“Yakutu ve kadının gerdanlığını nasıl bulduysan öyle.”

“Nasil bulduysam öyle mi?” diye yanıtlamış Ahmed. “Aptal kadın! Bilmiyor musun ki benim

yeteneğim filan yok, sadece insanları kandırmak için varmış gibi davrandım. Ama kırk gün süre istemek aklıma geldi. Bu kırk gün içinde başka bir yere kaçarsınız; şimdi elimizde biraz para var, ben de eski işimi yapmaya devam ederim, dürüst bir hayat kurarsınız kendimize.”

“Demek dürüst bir hayat!” diye tekrarlamış karısı bağırarak. “Senin ayakkabıcılığın, o itibarsız mesleğin benim falcının karısı gibi hamama gitmemi sağlar mı sanıyorsun sen? Dinle beni Ahmed! Kralın hazinesini bulmaya bak. Yakutu bulurken de, gerdanlığı bulurken de şansın yaver gitti. Her durumda, eğer kaçarsan, kaçmaya teşebbüs dahi edersen, kralın muhafızlarına haber veririm, kırk gün dolmadan oracıkta öldürürler seni. Beni tanırsın Ahmed, sözümde dururum. Cesaretini takın, talihine güven ve güzelliğimle hak ettiğim yere getir beni.”

Zavallı ayakkabıcının bu konuşma karşısında ağzı açık kalmış. Ama karısının kararını değiştirmesinin mümkün olmadığını bildiğinden, kaderine razı olmuş. “Peki,” demiş, “dediğini yapacağım. Tek istediğim son günlerimi rahat geçirmek. Bilge biri olmadığımı biliyorsun, hesap etmede çok az

yeteneğim var; işte burada kırk hurma var; her akşam namazdan sonra bana bir tane ver, ben de bunları bir kavanoza koyup sayarak kaç günüm kaldığını göreyim.” Dediğini yaptırdığı için mutlu olan kadın hurmaları almış ve kocasının istediğini yapacağını söylemiş.

Bu esnada kralın hazinesini çalan hırsızlar takip edilme ve yakalanma korkusuyla şehirden ayrılamamışlar ama onları yakalamak için yapılan her şeyi takip ediyorlarmış. İçlerinden bir tanesi kralın Ahmed’i çağırttığı gün orada, kalabalığın arasındaymış ve ayakkabıcının o anda kaç kişi olduklarını bildiğini gördüğünde, korku içinde yoldaşlarının yanına dönmüş ve demiş ki; “Bizi buldular! Yeni falcı Ahmed, krala kırk kişi olduğumuzu söyledi!”

Çetenin reisi; “Bunu bilmek için falcı olmaya gerek yok.” demiş, “Bu Ahmed, iyi huylu, kurnaz biri. Kırk sandık çalınınca haliyle kırk hırsız olacağını tahmin etti, tutturdu da, hepsi bu kadar. Yine de onu izlemekte fayda var çünkü yeteneği olduğu belli. Birimiz hava karardıktan sonra ayakkabıcının evinin çatısına çıkalım, karısıyla ne konuştuğunu dinleyelim. Karısına çok düşkün

olduğunu söylüyorlar, neler yaptığını kesin anlatıyordur akşamları hanımına.”

Herkes bu planı onaylamış. Hava karardıktan sonra hırsızlardan biri dama çıkmış. Hırsız oraya vardığında ayakkabıcı akşam namazını yeni bitirmiş, karısı ona ilk hurmayı veriyormuş. “Ah!” demiş Ahmed, “işte kırkın biri.”

Bu sözleri duyan hırsız, dehşet içinde çetenin diğer üyelerinin yanına koşmuş ve onlara nöbete başlar başlamaz Ahmed’in bilgeliği ile onu fark ettiğini, karısına hırsızlardan birinin orada olduğunu söylediğini anlatmış. Arkadaşları casusun anlattıklarına inanmamışlar. Korkudan yanlış anladığını söylemişler ve ertesi akşam aynı saatte, evin çatısına iki casus daha göndermeye karar vermişler. Casuslar ertesi akşam tam Ahmed namazını bitirirken nöbet yerlerine varmışlar. Karısı Ahmed’e ikinci hurmayı veriyormuş ve casuslar Ahmed’in sesini duymuşlar; “Ah güzel karım, bu akşam iki tane oldular.”

Şaşkınlık içinde kalan hırsızlar kaçmışlar ve onlara hala inanmayan arkadaşlarına duyduklarını anlatmışlar. Bir sonraki gün üç adam gönderilmiş, dördüncü gün dört adam, bu böyle devam

etmiş. Gündüz saatlerinde ortalıkta gezmekten korkan hırsızlar her gün batımında, tam da Ahmed hurmalarını alırken geliyorlarmış. Bu yüzden hepsi Ahmed'in onların varlığını bildiğinden emin olmuşlar. Son gece hepsi birlikte gitmişler ve Ahmed'in "Tamamlandı artık. İşte, kırkı da burada." dediğini duymuşlar.

Artık şüpheye yer kalmamış. Ahmed'in onları tesadüfen bulmuş olmasına imkân yokmuş. Her akşam tam sayılarını tesadüfen, bir kere bile hata yapmadan söylemesi imkânsızmış. Bunu yıldızlardan anlamış olması لازمmış. Artık çetenin reisi bile bütün şüphelerine rağmen olanları kabul etmiş ve böyle yetenekli bir adamı alt etmenin imkânsız olduğunu söylemiş. Bu yüzden ayakkabıcıyla arkadaş olmalarını, her şeyi ona itiraf etmelerini ve ona hazineden pay vererek bildiklerini kimseye söylememesini sağlamayı teklif etmiş.

Bu teklif kabul edilmiş ve şafak sökmeden bir saat önce gidip Ahmed'in kapısını çalmışlar. Zavallı adam yattığı yerden sıçramış, gelenlerin infazcıları olduğunu zannetmiş ve seslenmiş, "Bekleyin. Ne için geldiğinizi biliyorum. Çok kötü ve adaletsiz bir iş bu yaptığınız!"

Kapı açılırken çete reisi, “Gördüğüm en bilge insan!” demiş, “Neden geldiğimizi bildiğine eminiz. İşte sana iki bin altın, bunu sana veriyoruz, sen de konu hakkında hiçbir şey söylemeyeceğine yemin et.”

“Hiçbir şey söylemeyeyim mi?” demiş Ahmed. “Sizce böyle büyük bir yanlışa ve adaletsizliğe uğrayıp da, bunu bütün dünyaya duyurmamam mümkün mü?”

“Acı bize!” diye haykırmış hırsızlar, dizlerinin üstüne çökmüşler; “Canlarımızı bağışla, çaldığımız hazineyi yerine koyacağız.”

Ayakkabıcı şöyle bir durmuş, rüyada olmadığından emin olmak için gözlerini ovuşturmuş, adamlar hala önünde duruyorlarmış. Resmi bir ses tonu takınmış ve demiş ki;

“Suçlu adamlar! Benim gücümden kaçamayacağınızı anladınız. Benim gücüm ki güneşe ve aya kadar erişir ve göklerdeki her yıldızın yerini bilirim ben. Çok geç olmadan pişman olmanız sizi kurtardı. Ama çaldıklarınızın hepsini yerine koymalısınız. Gidin ve kırk sandığı tekrar yüklenin, eski hamamın güney duvarının altına gömün. Bunu zamanında yaparsanız, hayatlarınız kurtulur

ama en ufak bir hatanızda siz ve aileleriniz mahvolursunuz.”

Hırsızlar kendilerine söyleneni yapacaklarına söz vermişler ve yola koyulmuşlar. Ahmed dizleri üzerine çökmüş ve bu işaret için Tanrıya şükretmiş. İki saat kadar sonra kraliyet muhafızları gelmişler ve Ahmed’in onları takip etmesini istemişler. Ahmed karısına veda ederken geri geleceğini söylemiş, sonucu görene kadar olanları karısına anlatmamaya kararlıymış. Karısına veda etmiş, kadın da kocasını uğurlamış ve ona iyi şanslar dilemiş. Ancak gerçekte aklından geçenler bambaşkaymış. Eğer ayakkabıcı ölüm cezasına çarptırılırsa, Sittâra güzelliğiyle bir zenginin kalbini çalabileceğini, böylece kölelerle çevrili, mücevherlerle ve güzel kumaşlarla bezeli hali aklından bir an olsun çıkmayan baş falcının karısı gibi hammama gidebileceğini düşünüyormuş.

Hak ettikleri ödül Ahmed ve karısını bekliyormuş. Ayakkabıcı kralın huzuruna neşe içinde çıkmış, kral onu görmek için sabırsızlanıyormuş ve hemen demiş ki, “Ahmed, bir şeyler bulmuş gibi görünüyorsun, hazinemin yerini öğrenebildin mi?”

“Majesteleri hırsızları mı, yoksa hazineyi mi istiyor? Yıldızlar yalnızca bir tanesini gösteriyor bana.” demiş Ahmed, elindeki hesaplamalara bakar gibi yaparak. “Majesteleri karar vermeli, ikisinden birinin yerini söyleyebilirim ancak.”

“Hırsızları cezalandıramayacağım için üzgünüm ama madem öyle, ben de hazineyi seçiyorum.” diye cevap vermiş kral.

“Ve hırsızları affediyorsunuz öyle mi?”

“Hazineme dokunmadılarsa affediyorum, evet.”

“O zaman,” demiş Ahmed, “majesteleri eğer beni takip ederlerse, hazineleri kendilerine geri verilecek.”

Kral ve asilzadeler ayakkabıcıyı takip ederek eski hamamın yıkıntılarına gelmişler. Burada, gözlerini gökyüzüne diken Ahmed bazı sesler çıkarmış, bu sesler güya büyülüymüş ama aslında Ahmed onu bu zor durumdan kurtaran Tanrıya şükrediyormuş. Duası bittiğinde, güney duvarını işaret etmiş ve kralın adamlarına burayı kazma emri vermesini rica etmiş. Çalışma başlamış, kırk sandık çalındıkları günkü gibi, üzerlerindeki hazinedar mührü bile kırılmadan bulunmuş.

Kralın neşesi görülmeğe değermiş, Ahmed'i kucaklamış ve onu baş falcısı ilan etmiş, ona sarayda bir oda vermiş ve Tanrının bu kadar yardımcı olduğu bir adamı onurlandırmayı görevi gibi gördüğü için tek kızını ona vereceğini söylemiş. Aydan daha güzel olan genç prenses, babasının kararına karşı çıkmamış çünkü zihni din ve erdemle doluymuş ve Ahmed'in bütün dünyevi niteliklerin ötesindeki değerlere sahip olduğuna inanıyormuş. Kralın kararı hemen yerine getirilmiş. Feleğin çarkı tersine dönmüş. Sabah yatağından hüznle kalkan Ahmed, hayatını kaybedeceğini düşünürken, akşam sarayda bir efendi olmuş ve güçlü bir kralın kızıyla evlenmiş. Ancak bu Ahmed'in huyunu değiştirmemiş. Yoklukta nasıl mütevazı ve iyi huyluyorsa, zenginlikte de öyle alçakgönüllü ve kibar olmuş. Kendi cahilliğini bildiği için, bu talihi Tanrıdan bir lütuf olarak düşünmüş. Günler geçtikçe güzel ve erdemli prensese daha çok bağlanır olmuş ve onun huyunu, eski karısının huylarıyla karşılaştırdığında her zaman haline şükretmiş.

EMİN VE GULYABANI

İran'da, Ölüm Meleğinin Vadisi adında korkunç bir yer varmış. Efsaneye göre yeryüzünde, Tanrının gazabının elçisinin dinlenme yerleri ve meskenleri bulunurmuş. Bu vadi de onlardan biriymiş ve etrafı gulyabanilerle, insanı etiyle karnını doyuran korkunç varlıklarla çevrilmişti.

Bu canavarların kendi biçimleri çok korkunçmuş ama bunlar inek, deve gibi hayvanların kılıklarına girebiliyorlarmış ve neyi seçerlerse seçsinler, insanlara her zaman yakınları veya arkadaşları

gibi görünürlermiş, bunların sadece şekillerini almakla kalmaz, seslerini de taklit ederlermiş. Bu korkunç vadilerde duyulan dehşetli çığlık ve bağırmanın yerini, en yumuşak ve melodik sesler alabilirmiş. Tedbirsiz yolcular, dostlarının görüntüsüne aldanır veya bu iblislerin şekillerine ve seslerine kanar, yollarından çıkar, ziyafetle birkaç saat geçirdikten sonra canlarından edilirlermiş.

Peygamberin doğumundan sonra bu gulyabanilerin sayısı çok azalmış ve imanla onun adını söyleyenlere karşı gulyabanilerin hiç gücü yokmuş. Bu yaratıklar doğaüstü dünyanın en alçaklarıymış, korkak olmalarının yanı sıra son derece aptallarmış ve sonuç olarak sık sık becerikli insanlar bu yaratıkları kandırırlarmış.

İsfahanlılar çok cesur olmasalar da, dünyadaki en becerikli insanlarmış ve cesaretli olduklarını görmek için sık sık bu vadiye giderlermiş. Bir keresinde şehrin sakinlerinden biri, gece yarısı bu korkunç vadiye gitmek istemiş. Oldukça akıllı bir insanmış, maceraya düşkünmüş ve aslan gibi cesur olmasa da, basit insanları mahcup edebilecek veya öldürebilecek birçok badireden kendisini kurtaran zekâsına çok güveniyormuş.

Adı Emin Bey olan bu adam, Ölüm Meleğinin Vadisi ve gulyabaniler hakkında çok fazla şey duymuş ve bunlardan bir tanesiyle tanışabileceğini düşünmüş. Hazırlığını yapmış, çıkınına bir yumurta ve biraz tuz koymuş. Kayaların arasında henüz çok ilerlememişken bir ses duymuş, “Merhaba İsfahanlı Emin Bey! Yanlış yoldan gidiyorsun, kendini kaybedeceksin. Bu tarafa gel, ben arkadaşın Kerem Bey; baban yaşlı Kerbela Bey’i tanırdım, doğduğun mahalleyi de bilirim.”

Emin Bey gulyabanilerin istedikleri kişinin şekline bürünebildiklerini biliyormuş, şecereleri iyi bildiklerinden de haberdarmış ve şehirleri, aileleri iyi bildikleri de öğrendikleri arasındaymış. Bu nedenle Emin Bey bu seslenenin, onu ölüme çeken bir yaratık olduğundan emin olmuş. Yine de, onunla karşılaşmaya kararlıymış ve kaçmak için de zekâsına güveniyormuş.

“Bekle arkadaşım, geliyorum.” diye yanıtlamış. Gulyabaniye yaklaşmış ki; “Sen benim arkadaşım Kerem değilsin, yalancı bir iblisin sen. Ama seninle karşılaşmak istiyordum. Dünyadaki bütün insan ve hayvanlara karşı gücümü denedim, kendime eşit hiç kimse bulamadım. Bu

yüzden bir gulyabaniyle karşılaşmak için buraya geldim ki, gücümü kanıtlayabileyim.”

Kendisiyle bu şekilde konuşulmasına şaşırarak gulyabani, adama sertçe bakmış ve demiş ki; “Âdemoğlu, çok da güçlü görünmüyorsun.” Emin Bey yanıtlamış; “Görüntü yanıltıcıdır. Ama gücümü kanıtlayabilirim sana. İşte... demiş ve dereden bir taş almış, “Bunun içinde su var, bak bakalım taşı sıkıp suyunu çıkarabilecek misin?” Gulyabani taşı alıp şöyle bir denemiş ve demiş ki; “İmkânsız bu.” Emin Bey; “Gayet kolay.” demiş. Taşı alıp önceden yumurtayı koyduğu eline yerleştirmiş. “Bak!” Ve şaşkınlığa uğramış gulyabani yumurtanın kırılma sesini taşın kırılma sesi zannederek Emin Bey’in parmakları arasından akan sıvıyı görmüş, hem de Emin Bey hiç zorlanıyor gibi görünmüyormuş.

Karanlıktan faydalanan Emin Bey taşı yere koymuş ve koyu renkte bir parça almış yerden. “Bu,” demiş, “içinde tuz saklıyor. Parmaklarının arasında ezersen tuzu bulursun.” Ama gulyabani elindekine bakmış ve onu nasıl kıracağını bilmediğini, zaten kıracak gücü olmadığını itiraf etmiş. Emin sabırsızca “Ver bakalım,” demiş ve

tuzu tuttuğu eline kayayı koyarak ezilmiş tuzu gulyabaniye geri vermiş. Kayanın tuza döndüğünü gören gulyabani tadına bakmış ve bu adamın gücü ve becerisi karşısında şaşkına dönmüş. Bu gücün kendisine karşı kullanılabileceğinden endişe etmiş ve hayvan kılığına girmekte bir yarar görmemiş, çünkü Emin Bey öncesinde böyle bir şey yaparsa, onu oracıkta öldüreceğini söylemiş. Çok uzun ömürlü olsalar da, gulyabaniler ölümsüz değillermiş.

Gulyabani bu durumda yapılacak en iyi şeyin, onu öldürmenin bir yolunu bulana kadar, adama arkadaş gibi davranmak olduğunu düşünmüş.

“Büyük insan,” demiş, “meskenime varlığını şeref verir misin? Neredeyse geldik, orada istediğin gibi karnını doyurabilirsin ve rahatça uyuyup dinlendikten sonra da yoluna devam edersin.”

“Teklifini kabul ederim gulyabani dostum ama bilesin, öncelikle çabuk öfkelenen bir insanım ben, en ufak bir saygısızlığa bile gelemem ve ne kadar güçlü ve bilge olduğumu da gördün, kayanın içinde tuzu görebildiğim gibi senin aklından geçen planları da görebilirim. Yani bir numara yapmaya kalkmayasın, yoksa cezayı çekersin.”

Gulyabani konuğuna saygısızlık yapmayacağına söz vermiş ve efendisi Ölüm Meleği üzerine misafirperver ve arkadaşça davranacağına yemin etmiş.

Böylece ikna olan Emin Bey, eğri büğrü patikalar, girintili çıkıntılı yamaçlar, derin vadiler boyunca gulyabaniyi takip etmiş, sonunda geniş, loş bir mağaraya gelmişler. “İşte,” demiş gulyabani, “burada yaşıyorum arkadaşım, sen de istediğın gibi rahatına bakabilirsin.” Bunu diyen gulyabani, Emin Bey’i içinde her türlü tahılın, yolunu şaşıırıp buraya gelen Emin Bey’in daha şimdi kemiklerinden birine takıldığı ve kaderini çok iyi bildiğı yolculardan yağmalanmış eşyaların olduğu, yarısı yenmiş cesetlerin kokusunun sindiğı bölmelere götürmüş.

“Umarım bu kadarı karnını doıurmaya yeter.” demiş gulyabani büyük bir pirinç çuvalını sırtlanırken; “senin kadar güçlü birinin çok yemek yiyor olması lazım.” Emin, “Doğru,” demiş “ama yola çıkmadan önce bir koyun ve şimdi elinde tuttuğın çuval kadar pirinçten yapılma pilav yemiştım. Çok da aç değılim ama sana ayıp olmasın diye birazcık yerim.” İblis demiş ki; “Pirinci haşla-

yayım. İnsanlar bizim gibi çiğ yemiyor yemekleri. Tencere de şurada.” Yığılmış eşyaların içinden bir tencere çıkarmış. “Ben gidip bir ateş yakayım, sen de şu torbayla su getir diyerek altı öküzün ancak taşıyabileceği çuvalı göstermiş.”

Emin Bey, ev sahibi odun toplamak için mağaradan çıkana kadar beklemiş, sonra büyük güçlükle koca çuvalı çeke çeke ırmağın kenarına getirmiş.

Düşünmüş; “Güçsüz olduğumu anlamamasını nasıl sağlayacağım? Bu boş torbayı bile buraya kadar zor getirdim, dolu haliyle bunu taşımak için yirmi güçlü adam gerekir. Ne yapacağım? Sadece gücümden çekinen bu yamyam gulyabani beni kesinlikle yiyecek.” Birkaç dakika sonra Emin Bey bir plan yapmış, ırmaktan yemeğin hazırlandığı yere doğru küçük bir kanal kazmış.

“Ne yapıyorsun?” diye bağırmış gulyabani ona doğru ilerlerken. “Pirinci haşlamak için su getir dedim, bir saat geçti ortalıkta yoksun. Torbayı doldurup geledin mi hala?” Emin cevap vermiş; “Tabi ki de gelebilirdim, senin kibarlığın karşısında yeterince büyük bir torban olsa bütün ırmağı da kaldırabilirdim ama burada yaptığım

akıl işiyle senin vücuduna binen yükü azaltmaya çalışıyorum. Bu kanal, küçük de olsa mağaranın diğer ucuna bir akıntı taşıyacak, istediğin zaman açıp kapatabileceğin bir kapak yapacağım buraya, sen de sürekli su taşıma derdinden kurtulacaksın. Ama ben işimi bitirene kadar başımın etini yeme lütfen.” Ve kazmaya başlamış. Gulyabani, “Saçmalık!” demiş, torbayı alıp doldurmaya başlayarak, “Suyumu kendim taşıyım ben, sen de bırak kazmayı, istersen yarın devam edersin.”

Emin Bey, kıvrak zekâsından dolayı kendini tebrik etmiş ve ev sahibinin tavsiyesini dinlemiş. Hazırlanan yemeği yedikten sonra yağma eşyaların bulunduğu bölümden alınma, güzel yastık ve yorganlarla hazırlanan yatakta dinlenmeye geçmiş. Kendi yatağı da mağarada olan gulyabani, yatar yatmaz uykuya dalmış. Emin Bey’in endişesi uyumasını engellemiş, yavaşça kalkmış, yatağının ortasına uzun bir yastık yerleştirmiş, böylece sanki hala oradaymış gibi görünecekmiş. Daha sonra mağaranın içinde kuytu bir yere saklanarak gulyabaninin ne yapacağını izlemeye başlamış. Gulyabani gün ağarmadan az önce uyanmış, ko-
nuğunun derin uykuda olduğunu düşünmüş, ağaç

gövdesi boyundaki bastonlarından birini almış ve Emin Bey'in kafası olduğunu düşündüğü yere yedi defa sertçe vurmuş. Yatağına geri dönmüş, o daha yeni uykuya dalarken yatağına sürünerek geri dönen Emin Bey, kafasını yorganın altından çıkarmış ve demiş ki; "Gulyabani, sabah pıt pıt bir böcek vuruyordu kafama, küçük kanatlarını yedi kere çırpıldığını duydum. Bu böcekler de çok sinir bozucu, insana zarar vermiyorlar ama rahatını bozuyorlar!"

Emin Bey'in konuştuğunu duyan gulyabani çok şaşırılmış, ama bir fili bile öldürebilecek darbelerden böcek kanatları diye bahsettiğini duyduğunda çok daha büyük dehşete kapılmış. Bu kadar güçlü bir adamın yanında güvende olmadığını düşünmüş ve kalkıp mağaradan kaçmış, İsfahan'ı tek efendisine bırakmış. Ev sahibinin gittiğini gören Emin Bey, etrafındaki hazineleri incelemeye başlamış ve bunları evine taşımanın bir yolunu aramış.

Mağaranın içindikileri inceledikten sonra, gulyabaninin kurbanlarından birine ait olan bir fitilli tüfek bulmuş ve yolu incelemeye başlamış. Daha kısa bir mesafe gitmişken, gulyabaninin

elinde büyük bir sopayla geri döndüğünü görmüş, yanında da bir tilki varmış. Emin Bey, bu hayvanın kurnazlığını biliyormuş ve düşmanının olan biteni anladığını düşünmüş. Ama zekâsı onu yüz üstü bırakmamış. “Al sana!” demiş ve tilkiyi kafasından vurmuş. “Benim emirlerimi yerine getirmezsen böyle olur işte,” demiş, “bana zincirleyip İsfahan’a götürmem için yedi gulyabani getirme sözü vermişti ama zaten kölem olan seni getirdi.” Bunu diyerek gulyabaniye doğru ilerlemiş ama gulyabani çoktan kaçmaya başlamış ve elindeki sopanın da yardımıyla kayaların üzerinden o kadar hızlı atlamış ki kısa sürede gözden kaybolmuş.

Mağaradan dışarı çıkan yolları iyice öğrenen Emin Bey, en yakın kasabaya gidip hazineyi evine taşımak için develer ve katırlar kiralamış. Hayatta kalanlara mallarını teslim ettikten sonra, zengin bir adam olmuş. Bu zenginliğini de gücünden ve cesaretinden üstün olan zekâsına borçluymuş.

NUŞİREVAN'IN MEZARI

Halife Hârûn Reşid, İran'ın gelmiş geçmiş en ünlü kralı olan Nuşirevan'ın mezarını ziyaret etmiş. Mezarın önünde altından bir perde varmış, Hârûn dokununca bu perde parçalara ayrılmış. Mezarın duvarları altın ve mücevherlerle kaplıymış, bunların parlaklığı, karanlığı aydınlatıyormuş. Naaş mücevherlerle kaplı bir tahta, oturmuş vaziyette yerleştirilmiş ve o kadar canlı görünüyormuş ki, ilk görüşte inanların komutanı öne eğilip, adil Nuşirevan'dan geriye kalanları selamlamış.

Ölüp gitmiş olan kralın yüzü canlı bir adama benzese de ve vücudu onu mumyalayanın becerisini gösterir biçimde çok iyi korunmuş olsa da, halife giysilerine dokunduğunda bunlar toza dönmüş.

Bunun üzerine Hârûn, kendi kaftanını çıkarıp mevtanın üzerine koymuş, eskisinin yerine de daha güzel bir perde yerleştirmiş ve güzel kokması için mezarda tatlı kokulu tütsüler yakmış. Nuşîrevan'ın vücudunda kulaklarının beyazlaşmasından başka değişiklik yokmuş. Bu görüntü halifeyi o kadar etkilemiş ki, gözyaşlarına boğulmuş ve Kur'an'dan bir ayet okumuş; "Gördüğüm şey gözleri olanlara bir uyarıdır."

Mezarın üzerinde bazı yazılar olduğunu görmüş, Pehlevî dilini öğrenmiş olan din adamlarına bunu okuyup tercüme etmelerini söylemiş. Onlar da bu emri yerine getirmişler. Mezarda şunlar yazıyormuş;

"Bu dünya geçicidir, bunu akıl edenler en bilge olanlardır."

"Ölüp gitmeden bu dünyanın tadını çıkarın."

"Sizden aşağı olanlara, sizden yukarıda olanlardan görmek istediğiniz hürmeti gösterin."

“Dünyayı da fethetseniz, ölüm sonunda sizi alacaktır.”

“Kendi talihinizi aldatmaya kalkmayın.”

“Emeğinizin karşılığını alın, ne daha azını ne de daha fazlasını...”

Halife, Nuşirevan’ın yüzük parmağında koyu renkli bir yakut görmüş, üzerinde şunlar yazılıymış;

“Zalimlikten kaçın, iyi çalış, aceleci olma.”

“Yüz yıl da yaşasan, ölümü bir an unutma.”

“Bilgelerin toplumunu, her şeyin üzerinde tut.”

Nuşirevan’ın sağ kolunun etrafında altın bir şerit sarılıymış, üzerinde ise şunlar yazıyormuş;

“Yıllardan birinde, ayın onuncu gününde, Adean ırkından, Muhammed inancını taşıyan bir halife, yanında dört iyi ve bir kötü adamla birlikte mezarımı ziyaret edecek.”

Bu cümlelerin altında halifenin atalarının isimleri yazıyormuş. Hârûn’un Nuşirevan’ın mezarına yapacağı yolculukla ilgili bir kehanet daha eklenmiş.

“Bu prens beni onurlandıracak ve bana iyilik yapacak, ona verecek bir şeyim olmasa da, bana yeni bir cübbe giydirecek, mezarıma hoş kokular salacak ve evine doğru yola çıkacak; fakat

yanındaki kötü adam ona ihanet edecek. Allah bana yaptığı iyiliklerin karşılığını vermek için, bu adama soyumdan birini göndersin ve bu hain yoldaştan intikam alsın. Burada, tahtımın altında halifenin okuyup tefekkür etmesi gereken bir yazı var. Yazılanlar ona beni hatırlatacak ve ona daha fazlasını veremediğim için beni affettirecek.”

Bunları okuyan halife tahtın altına doğru eğilmiş ve orada avuç içi kadar bir yakıt üzerine yazılı satırları görmüş. Burada yazılanları halifenin yanındakiler de okumuşlar. Yazılar silahlar, altınlar ve mücevherlerle süslü kutuların bulunduğu hazinenin yerini anlatıyormuş; bu yazının altında ise şöyle yazılıymış;

“Bunları halifeye bana yaptığı iyiliklerin karşılığı olarak veriyorum, hazineyi alsın ve mutlu olsun.”

Hârun Reşid mezardan ayrılmak üzereyken, veziri Hüseyin, Bin Salih demiş ki: “Ey inananların efendisi, bütün bu kıymetli taşların bu ölünün yanında ne değeri var? Yaşayanlara neden faydası olmasın? İzin ver birazını alayım.” Halife öfkeyle yanıt vermiş, “Böyle bir istek, bilge bir adamdan çok bir hırsıza yakışır.” Hüseyin söylediklerinden

utanmış ve mezarın girişindeki uşğa seslenmiş; “Sen git, içeride dua et.” Adam mezarın içine girmiş, yüz yaşının üstünde olmasına rağmen hayatında hiç bu kadar zenginlik görmemiş. Birazını yağmalamak istemiş ama ilk başta biraz korkmuş. Sonra cesaretini toplayarak Nuşirevan’ın parmağından bir yüzük alıp uzaklaşmış.

Hârûn bu adamın dışarı çıktığını görmüş ve endişeli olduğunu fark edince ne yaptığını anlamış. Etrafındakilere seslenerek demiş ki; “Nuşirevan’ın bilgisinin ne kadar engin olduğunu görmüyor musunuz? Yanımda bir hain olacağını söylemişti. O da bu adamdır. Ne aldın oradan?” diye sormuş kızgınlıkla. Adam, “Hiçbir şey almadım.” diye cevap verince halife, “Arayın üstünü!” diye emretmiş. Adamın üstünü aramışlar ve Nuşirevan’ın yüzüğünü bulmuşlar. Halife hemen yüzüğü almış, mezara girip yüzüğü ölü kralın parmağına geri takmış. Geri döndüğünde gök gürültüsü gibi bir ses duymuşlar.

Hârûn, mezarın tepesinde olduğu dağdan aşağı inmiş ve yolun, ileride burayı merak edenlerin ulaşamayacağı şekilde yıkılmasını istemiş. Tahtın altında yazılı olan yere gittiğinde, Nuşirevan’ın

ona hediye ettiği altınları, silahları, mücevherleri bulmuş ve bunları Bağdat'a göndermiş.

Hazinenin arasında beş köşeli, değerli taşlarla bezeli altın bir taç varmış. Tacın her yüzünde önemli nasihatler yazılıymış. Bunların en önemlileri şunlarmış:

Birinci yüz;

“Kendini bilenlere selam olsun.”

“Başlamadan önce sonunu düşün, ilerlemeden önce nasıl geri döneceğini düşün.”

“Kimseye sebepsiz yere acı verme, herkesi mutlu etmeye çalış.”

“Gücünü başkalarına zarar vermek için kullanma.”

İkinci yüz;

“Bir şeye başlamadan, başkalarına danış ve işini acemilere bırakma.”

“Malını hayatın için, hayatını dinin için feda et.”

“İyi bilinmek için yaşa ve şans istersen, iktifayı öğren.”

Üçüncü yüz;

“Kırılana, çalınana, yanana, kaybolana üzülme.”

“Kimsenin evinde kimseye emir verme, ekme-
ğini kendi masanda ye.”

“Kadınlara esir olma.”

Dördüncü yüz;

“Kötü bir aileden eş alma, utanmasını bilme-
yenlerin yanında durma.”

“Kötü alışkanlıklara bulaşmışlardan kendini
sakın, kibarlığı bilmeyenlerle iş yapma.”

“Başkalarının sahip olduklarına imrenme.”

“Hükümdarlara karşı dikkatli ol, onlar parla-
yan ve yakan ateş gibidir.”

“Kendi değerini bil, başkalarına da aynı şekil-
de değer ver, talihi senden iyi olanlarla yarışma.”

Beşinci yüz;

“Krallardan, kadınlardan ve şairlerden kork.”

“Kimseyi kıskanma, başkalarının hatalarını
arama.”

“Mutlu olmaya çalış, öfkeden kaçın, yoksa ha-
yatın acıyla geçer.”

“Ailenin kadınlarına saygı duy ve onları koru.”

“Öfkenin kölesi olma, her zaman uzlaşmaya
açık kapı bırak.”

“Giderin gelirini aşmasın.”

“Bir fidan dik, yoksa kesecek bir ağacın olmaz.”

“Ayağını yorganına göre uzat.”

Halife Harun Reşid tacın üzerinde yazılı nasihatlere, hazinenin geri kalanından daha çok sevinmiş. “Bu öğretileri bir kitaba yazın, inananlar bu bilgelikten faydalansınlar.” demiş. Bağdat’a döndüğünde baş veziri Cafer el-Bermekî’ye ve diğer devlet erkânına olan biteni anlatmış. Nuşirevan’ın mezarındaki hazineyi almayı öneren Hüseyin Bin Salih’in saygısızlığı affedilmiş ve yüzüğü ölü kralın parmağından çalan uşağa ibretlik bir ceza verilmiş.

İran Masalları, çeşitliliğiyle zengin, karmaşık ve büyümlü bir kültürel yapıyı binlerce yıl boyunca korumayı başarmış topraklardan doğdu. Kaynağını Budizm, Hinduizm, İslam ve Zerdüştlük'ten alan bu masallar; İran'daki değişik inanç ve kültürlerin bin yıllar içinde nasıl iç içe geçtiğini ve ortaya biricik, özgün bir yaşayış çıkardığını gösteriyor.

İran masalları, yeniden yorumlanmış ya da bambaşka kurgulara adapte edilmiş halleriyle, zamanla bütün yeryüzünü dolaştı. Çağdaş edebiyatın fantastik unsurları bile varlığını büyük ölçüde bu yalın anlatımlara borçlu.

